ԺԱ. ՏԱՐԻ 3011 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 11 ՄԵՀԵԿԱՆ 4386 17 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1894 23 ՇԱՊԱՆ 1311 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
առ Խմբագրութիւն
ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آرەولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան ղրուշ արծաթ	150
» » Վեցամսեայ »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք	56
» Վեցամսեայ »	28
Ընծիր բուդթի ... Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց ... Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՓԵՏՐ. 17/1 ՄԱՐՏ, 1894

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Մոն-տը-Բիէդէ կոչուած ժողովրդային փոխատուութեան սնտուկները Ֆրանսայի մէջ պետական բարեգործական հաստատութիւն մ'են, և իրենց մասնաւոր գործն է՝ այլ և այլ գոյքեր կամ իրեր գրաւ ընդունելով դրամ փոխ տալ աժան տոկոսով։ Այս հաստատութեան Տնօրէնութեան կողմէ հրատարակուած վերջին տեղեկագրէն կ'իմանանք թէ եւս քան զեւս օգտակար կ'ըլլայ ժողովրդեան խոնարհագոյն կարգերուն։ Պետութիւնը դրամագլուխ տուած չէ այս հաստատութեան, որ իրեն պէտք եղած դրամը փոխ կ'առնէ Պետութեան վարկին կռթնելով, և տոկոսաբեր մուրհակներ ի շրջաբերութիւն հանելով։ 1894 տարւոյն համար փոխ առած գումարն է 62 միլիոն Ֆր։ Այս դրամին մեծագոյն մասը կը գործածէ՝ ընտանեկան և անձնական կահ կարասիք և գոյքեր գրաւ ընդունելով փոքր գումարներ փոխ տալու։ Չորս միլիոն Ֆր.ի գումար մ'ալ կը գործածէ թոշակընկալներուն փոխ տալով՝ իբրեւ երաշխաւորութիւն ընդունելով անոնց թոշակները։ Վաշխառուներուն դէմ խիստ մրցում մ'է այս կառավարութեան կողմէ, և հետեւապէս, Ֆրանսայի մէջ վաշխառուները, չկրնալով պետական մրցման դէմ դնել, կամաց կամաց կը քաշուին հրապարակէն։ Ժողովրդական սնտուկէն ինչուան երեք Ֆր. փոխ կրնայ տրուիլ։ Վերջին տարեշրջանի տեղեկագրէն կ'երեւի թէ դրամի փոխարէն գրաւ դրուած անկողիններու և վերմակներու թիւը պակսած է։ Հաստատութեան օրէնքն է որ իրեն գրաւ տրուած մահճակալները մաքրել և ապահովել կուտայ, և այս պատճառաւ՝ իրենց մահիճներն և յարակից կազմածքը ձրիապէս մաքրել տալու համար, ժողովրդային դասակարգի մարդիկ առաւելապէս զանոնք գրաւ կուտային։ Բայց հնդկախտի վերջին համաճարակներէն ի վեր, ամեն կողմ մասնաւոր մաքրանոցներ հաստատուած են, ուր ձրիապէս կ'ապահովուին ամեն գոյք և կահ կարասիք, որով այնքան պէտք չի մնար զանոնք փոխատուութեան սնտուկին տանելու։ Ամենէն աղքատ կարգի փոխառուներուն գրաւ տուած գոյքերն ամեն տարի ետ կը տրուին՝ առանց դրամն ետ ուզելու։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—Անգլ. թերթի մը խօսքին նայելով, Հարաւային Ափրիկէի շահագործման նոյն իսկ Կ. Պոլսոյ մէջ հետաքրքրուող դրամատէրներ կան եղեր։ Ըստ մեզ, աւելի հետաքրքրական կ'ըլլար իմանալ անուններն այն բախտաւոր արարածներուն, որոց շահագիտութիւնն այնքան հեռուները կը տարածի։ «Նոր Ափրիկեան Ընկերութիւն» անուամբ անգլ. ընկերութիւն մը կազմուած է, իբրեւ շարունակութիւն առեւտրական ձեռնարկութեան մը որ քանի մը տարի յառաջ տարուած է ի Եոհաննէսպէրկ (Հարաւային Ափրիկէ) ընդ. տնօրէնութեամբ Տքթ. Ճօրջեֆ Մեճնիի, որ ընդարձակ ծանօթութիւն ունի այն կողմերուն վրայ, և սեղանաւորական աշխարհի մէջ եւս ծանօթ ըլլալով, պիտի վարէ եղեր նորակազմ Ընկերութեան տնօրէնութիւնն ի Թրանսվաալ։ Դրամագլուխն, որ ի սկզբան 40,000 ոսկի էր, բարձրացած է 200,000ի։ Ի Հարաւային Ափրիկէ հանքային շահագործութեան ամեն ճիւղերուն արագապէս զարգանալուն շնորհիւ, կը յուսացուի որ այս յաւելեալ դրամագլուխ աւելի մեծ շահ մը բերէ, որով պիտի արդարանայ եղեր նոր Ընկերութեան գտած ընդունելութիւնը «թէ Անգլիոյ և թէ Կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ»։ Արդեօք ըսե՞լ կ'ուզուի թէ Օսմ. Կայս. Պանքան եւս այս գործին մասնակից է։ Լաւ կ'ըլլար եթէ Լ. Հէշըլ այս մասին քիչ մը աւելի որոշ խօսէր։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՄԱՄՈՒԼ.—Այս օրերս վիճակագրութիւն մը հրատարակեցաւ ի Լոնտոն, յորմէ կը տեղեկանանք թէ Անգլիոյ մայրաքաղաքին մէջ կը հրատարակին 449 լրագիրք։ Անգլ. գաւառաց մէջ, 1,332։ Ուէլսի նահանգին մէջ 101։ Սկովտիոյ մէջ 220, և Իռլանտայի մէջ 166 լրագիր։ Բրիտանեան մանր կղզիներն ալ ունին 23 լրագիր։ Գումար 2,291 թերթ։ Հանդէսները (շաբաթականէն մինչեւ եռամսեաները) 2,061 հատ են։ Այս հանդէսներէ 471 հատը կրօնական են բոլորովին.—Ահա վճռական օրինակ մը թէ ԺԹ դարու վերջին տասնամեակին մէջ Անգլիացիք տակաւին ո՛րչափ կրօնական բան կը կարդան։

ԱՒՍՏՐԵԱՆ ԲԱՆԱԿ.—Վիեննայի մէջ հրատարակուած պաշտօնական վիճակագրէ մը կը տեղեկանանք թէ վերջին տարեշրջանին մէջ աւստրեան (նաեւ հունգարական) բանակն ունեցած է ամեն տեսակէ 26,000 սպայ և 1,044,000 զինուոր։ Նաւատորմն ալ 659 նաւային սպայ և 21,000 նաւազ։ Ամենէն բարձրահասակ և յաղթանդամ զինուորները կը գտնուին Խրուաթներուն մէջ։ Ցեղի հաշուով, ամենէն շատ զօրք կուտայ Մաճառ ցեղը։ Յետոյ կուգան հետեւեալ ցեղերն՝ առաւելութեան կարգաւ. Ռումանք, Չեխք, Սլովաքները, Խրուաթք, Գերմանք, Ռութենք և Լեհք։ Ֆիզիքական թերութեանց պատճառաւ զինուորական ծառայութեան անյարմարութիւն ամենէն աւելի կ'երեւի դարձեալ Խրուաթներուն և Ռութեններուն մէջ։ Այս բան ամենէն քիչ կ'երեւի Չեխերուն և Գերմաններուն մէջ։ Ամենէն շատ հիւանդութիւնք խրուաթ և ռութեն զինուորաց մէջ պատահած են, ամենէն քիչ պատահած են մաճառ զինուորաց մէջ, և ամենէն թեթեւ հիւանդութիւնք՝ Գերմանաց մէջ։ Մէկ տարւոյ մէջ նոյն բանակին զօրականներէն 500 անձինք ինքնասպան եղան կամ փորձեցին ըլլալ, և 82 զօրականք իրենք իրենց վնասեցին ֆիզիքապէս, զերծ մնալու համար զինուորական ծառայութենէ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.—Այն լուրին վրայ թէ գերմանեւռուսական դաշնագրին Ռայխսթակէն վաւերացուելէն ետքը Ցարը Պերլին պիտի այցելէ, դիտել կուտան լրագիրք ոմանք թէ Ցարը տակաւին կուգայ Պերլին, բայց չերթար Փարիզ։ Որչափ եւս քաղաքականապէս դաշնակից համարուին Ֆրանսա և Ռուսիա, Ցարը միտքէն չանցըներ Ֆրանսայի մայրաքաղաքն այցելել։

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑ.—Անցեալ տարի Սուէզի ջրանցքէն անցան 3,341 նաւեր, անցնելու միջին տեւողութիւնն ըլլալով $20\,{}^{3}/_{4}$ ժամ։ 1892ին անցած էին 3,559 նաւեր։ 1891ին, 4,207, և 1890ին 3,389։ Անցեալ տարի անցած նաւերէն 2,262ն անգլիական էին, 260 գերմանական, 174 հոլանտական, 160 ֆրանսական, 64 աւստրեան, 59 իտալեան, 36 Նորվեկեան, 27 սպանիական, 19 ռուսական, 10 օսմանեան, 7 փորթուկէզ, 3 եգիպտական և 1 պելժական։ Ուրիշ զանազան ազգութիւններէն ալ 259 նաւեր։

ՆՈՐ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆԸ.—Ֆրանսայի Ակադեմիային նոր անդամ Պ. Ժօզէ տը Հէրէտիա միայն մէկ հատորի հեղինակ է, մինչդեռ ամեն տարի մէկ մէկ հատոր կը հանէ Պ. Զօլա, որուն դէմ ընտրեցաւ Պ. տը Հէրէտիա։ Բայց այն մէկ հատոր ֆրանսական նոր գրականութեան գոհար մ'է, գրական ամեն կատարելութեամբք օժտուած քերթուածներու հատոր մը, Les Trophées։ Մօտ ժամանակներս երբեք չէր տեսնուած ոճի այնքան նրբութիւն, ֆրանսերէնի այնքան փափկութիւն և ազնուութիւն, նոր քերթուածներու հատորի մը մէջ։ Պ. տը Հէրէտիա 1842ին ծնած է ի Քուպա։ Ի Ֆրանսա իւր բարձրագոյն ուսումն ըրած է Ecole des Chartesի մէջ։ Իւր Sonnetներն հրատարակեց հին Revue de Parisի մէջ։ Բայց զանոնք հատորի մը մէջ ամփոփելէն առաջ տարիներով այնքան յղկեց կոկեց որ ֆրանսական նոր գրականութեան սիրահարք ախորժով կը կարդան զայն։ Այնու հանդերձ, քերթուածոց մէկ հատորով մը Ակադեմիա մտնելը լրագիրք ոմանք չափազանց բախտաւորութիւն կը համարին։

Ի ՊԵՐԼԻՆ.—Վիլհէլմ կայսր Պերլինէ չմեկնած ներկայ գտնուեցաւ Օբերայի թատրոնին մէջ ներկայացման իտալացի երգահան և Պ. Մասքանիի հակառակորդ Պ. Լէոնքավէլլոյի նոր թատերանուագին, I Medici։ Որովհետեւ իտալացի արուեստագէտի մը երկը մեծարելու եկած էր, կայսրը կը կրէր այն գունդին համազգեստն որոյ պատուակալ գնդապետն է Ումպերդօ թագաւոր։ Ներկայացումը մեծ յաջողութիւն ունեցաւ։ Կայսրն ինքն ուժգնապէս ծափահարեց, և Բ. արարուածէն ետքն հեռագիր մը ղրկելով Իտալիոյ վեհապետին, խնդակցեցաւ իտալացի երաժշտապետին յաջողութեան համար, յայտարարելով թէ Պ. Լէոնքավէլլօ միանգամայն Վակնէրեան մ'է, և ամենէն անոյշ երգերն յօրինելու կարող։ Թէեւ խնդիրը գեղարուեստական է լոկ, և ոչ-կուսակցական, բայց ուշագրաւ պարագայ մ'է որ Պերլինէ առ Տէպա ուղղուած թղթակցութիւն մը զարմանք կը յայտնէ այս օբերային յաջողութեան համար, չափազանց կը գտնէ Կայսեր համակրանքն, զՎակնէր կը պաշտպանէ Լէոնքավալլոյի դէմ, և կ'եզրակացնէ թէ Երրեակ Դաշնակցութիւնն է պատճառ իտալացի երգահանին գտած ընդունելութեան ի Պերլին։ Ֆրանսացի արուեստագէտ մը որ զՎակնէր պաշտպանէ նոյն իսկ Գերմանիոյ վեհապետին դէմ, ահա՛ ամենէն հետաքրքրաշարժ դաշնակցութիւնը գեղարուեստի ասպարէզին վրայ։

ՕԴԵՐԸ.—Աթէնքէ փետր. 23 թուով կը հեռագրուի առ Թայմզ.—Օդը չափազանց ցուրտ է Յունաստանի մէջ, և շրջակայքն։ Երէկ և այսօր ձիւն տեղաց յԱթէնս։ Կը յուսացուի որ ջերմաչափին այս մեծ անկումը կը կասեցնէ հնդկախտի ընթացքն ի Կ. Պոլիս, որ հոս մեծապէս մտահոգութեան պատճառած է։

ՋՄՐԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Փեթերսպուրկի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Վիգըրհոլս անուն կառապանն Ուսթ Սոլիչէ մեկնած էր երեք ձի լծուած իւր կառքով, և հետեւեալ օրն ետ պիտի գար։ Չի գար։ Իւր բարեկամք խուզարկութեան կ'ելնեն, և ճամբան կը գտնեն զինք՝ կառքով միասին ձեան կոյտի մը մէջ թաղուած։ Կառապանը սառած մնացեր էր իւր աթոռակին վրայ։ Երեք օր ձեան մէջ մնացած էր, բայց ողջնցաւ, թէեւ վտանգաւոր վիճակի մէջ է, երկու ոտքերն և ձեռքերը գէշ կերպիւ սառելուն։ Ձիերէն մին մեռած էր, միւսներն ողջնցան։

ՈՍՏՐԷԷՆ ԹՈՒՆԱՒՈՐՈՒԱԾ.—Լոնտոնի լրագիրք կը ծանուցանեն ոստրէ ուտելով թունաւորման դէպք մը Իպըն քաղաքին մէջ։ Պ. Հէնրի Ուիլլըրմ Բարքինս, հանրածանօթ նաւ շինողը, ընթրիքի սեղանին վրայ իւր առջեւ ունէր 13 ոստրէ, որոցմէ ութը կ'ուտէ։ Մնացեալ հինգն իւր քոյրը կ'ուտէ։ Ութերորդն ուտելէ ետեւ կը պոռայ. «Գէշ ոստրէ մ'էր այդ, գիտեմ»։ Հետեւեալ օրը սաստիկ խիթեր կ'ունենայ, և կիրակի կը մեռնի։ Յետ քննութեան, կը վճռեն բժիշկները թէ աւրուած ոստրէն էր պատճառ մահուան։

ՅԱՊԱԶԻԱ.—Ծանուցինք թէ բժշկաց խորհրդով Վիլհէլմ կայսեր ընտանիքն Ապազիա պիտի երթայ, և կայսրն ինքն եւս պահ մը ետքը պիտի այցելէ այն աւստրեան զբօսավայր։ Ասկէ լրագիրք ոմանք կը հետեւցնեն թէ հոն երից կայսերաց տեսակցութիւն մը տեղի պիտի ունենայ։ Բայց առայժմ հաւանականութիւնն այն է միայն որ Ցարը Պերլին պիտի երթայ, իւր գոհունակութիւնն յայտնելու համար առեւտրական դաշնագրին կնքման համար և անուղղակի ալ դժգոհութիւնը՝ Ֆրանսայի մաքսապաշտ քաղաքականութեան դէմ։

ԱՆԳԼ. ՆՈՐ ՄԱՐՏԱՆԱՒ Մ'ԸՆԿՂՄԱԾ.—Երէկ իրիկուան սուրհանդակաւ առնուած Թայմզ վերապահութեամբ կը ծանուցանէ թէ Ո–ճէշ անգլ. թնդանօթակիրը կորած է Բարէյուսոյ կողմերն, և նաւազներէն երկու սպայ միայն ազատած է։

ԻՏԱԼԵԱՆ ԵԼԵՒՄՈՒՏՔ.—Գերման սեղանաւորական մամուլը խստիւ կը քննադատէ Իտալիոյ ելմտական նախարարին ծրագիրը, զոր երէկ պարզեցինք, մանաւանդ օտար երկրաց մէջ գտնուող իտալեան արժեթղթոց տոկոսին վրայ ըրած զեղչը։

ԻԶՄԻՐԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

Արդէն նկարագրած ենք Իզմիրի Հայ Ընթերցարանի Յոբելեանի հանդէսը, զոր պէտք է նկատենք ազգային շրջանակի մէջ վերջին ժամանակներու ամենէն կարեւոր դէպքերէն մին։ Ուրիշ նկարագրութիւն մ'ալ ստացած ենք, յորմէ հետեւեալ հատուածները միայն քաղել բաւ կը համարինք։

«Հայ Ընթերցարանի քառորդ դարեայ Յոբելեանն ուրիշ ազգերուն ալ ուշն ու ուրուշն առ ինքն դարձուց, գովեստ, դրուատ ամեն կողմէ տեղացուց տեղւոյս օտար օրագրութիւնք։ Գտնուեցան խմբագիրներ որք յօդուածներ նուիրեցին, մանաւանդ Յունական ազդեցիկ և մեծ թերթն «Ամալթիա» Հայկական Սէլլօս խորագրոյն տակ այնքան բարձրացուցած էր սոյն Հաստատութիւն, որու մէջ մասնաւորապէս ժամանիշ ընելով կ'ենթադրէր թէ «Հայեր կանուխէն այսպիսի հաստատութեանց պէտքն զգացած էին և անշուշտ երբ Ընթերցարան մը 25 տարի ամբողջ պահած են, իրենց ուսումնաչափն ալ շատ հեշտիւ կարելի է ասկէ մակաբերել», և իբր օրինակ ցոյց տալով սոյն հաստատութիւնը կը հաստատէր թէ Յոյնք եւս պարտին այսպիսի ձեռնարկութեանց միջամուխ լինել։ Ֆրանսերէն «Էնբարսիալ» կը յարէր թէ Փոքր Ասիոյ մէջ առաջին և անդրանիկ հաստատութիւն մ'է սա իւր տեսակին մէջ։ Ուրիշ թերթեր եւս Տնօրէն Խորհուրդը կը գովէին և այլ գովեստներ կը շռայլէին։

Տեղեկագրին մէջ բաւական լաւ բացատրուած էր անցեալի պատմութիւնն. արժանաւոր գովեստներ գրուած էին հիմնադիր Մեծ. Գարեգին էֆ. Բաբաղեանի, որ շատ անգամ խափանուելու ժամանակներ իբր փրկարար հրեշտակ հասած էր. յիրաւի ինչ գովեստ որ տրուած էր այդ պատուարժան անձին, արժանի է, և կ'ըսուի թէ Մանչեսթրի մէջ, ուր կը գտնուի, Յոբելեանի առթիւ հանդանակութեան մը ձեռնարկած է։

Տեղեկագրի ընթերցումէն ետք, Ա. Մամլոյ խմբագիր Մեծ. Մամուրեան էֆ. բեմ ելաւ, բայց հազիւ թէ երեւցաւ և ահա ամբողջ սրահը բուռն ծափահարութեամբ ողջունեց ծերունազարդ անխոնջ մշակը։ Մամուրեան էֆ. իրեն յատուկ իմաստասիրական և երգիծաբանական ոճով հասարակութիւնը թէ՛ խնդացուց և թէ զինք լսելի ընել տուաւ։ Ընթերցարանի մեծ պէտքն զգացուց և յորդոր կարդաց կանանց եւս որ փոխանակ տուներու մէջ բամբասանք և այլ անօգուտ խօսքերու՝ իրենց զուարճութիւնն ընթերցման մէջ փնտռեն։ Պճնեալ գեղեցիկ այլ տգէտ կին մը նմանցուց գեղեցիկ թղթերի մը զիբրով սիրուն այլ ոչ հոտաւէտ ծաղկին։ Մերթ ընդ մերթ զուարճալի դիտողութիւններ ըրաւ, Յոբելեանի նշանակութիւնը բացատրեց, գովեց այժմեան Տնօրէն Խորհուրդն և մասնաւորապէս գոհ մնաց անոր համար որ իւր սաներն էին, և ահա որոտընդոստ ծափահարութիւն մը սկսաւ։ Սոյն հանդէսը խորհուրդ մ'է, ըսաւ, և եթէ այսօր յոբելեանն երբ կը տօնենք, միթէ չէ՞նքն է որ կը տօնենք. ո՛չ, այլ խորհուրդն է այն։

Մամուրեանի եղած ցոյցն, իրեն տրուած նոյն օրուան պատիւներն երբեք չպիտի մոռցուին. աւելի յառաջ կ'երթամ ըսելու թէ Մամուրեան նոյն օր իւր փառաց վրայ աւելցուց ուրիշ փառք մ'ալ, և այն օրուան ընդունելութիւնը չպիտի մոռցուի երբեք։

Բեմէն վար իջաւ թէ չէ, խուռն բազմութիւն մը սենեակ խուժեց Մամուրեանի ձեռքը սեղմելու և շնորհաւորելու. ոմանք, «Ի՜նչպէս, Միսիւ Մամուրեան, կարծես 22 տարեկան երիտասարդ մ'էիր. այն ինչ խանդ, ինչ աւիւն էր» կ'ըսէին, և ամեն կողմէ ձեռքի սեղմումներ, որ կէս ժամ տեւեց։ Հայր Սուրբն եւս եկաւ շնորհաւորել զինք։

Ապա, նախկին Մխիթարեան Հ. Ամբրոսիոս Վ. Քիւրքճեան ելաւ և սկսաւ կարդալ ճառախօսութիւն մը. նա եւս պէտքը կը զգացնէր Ընթերցարանի, և երիտասարդութեան հրաւէր կը կարդար ընդգրկել զայն։

ՆԱԽԱՊԱՇԱՐՄՈՒՆՔ ՌՈՒՄԵԼԻԻ ՀԱՅՈՑ

Սեղանին վրայէն մուրացկանի հաց չեն տար, առատութիւնը կ'երթայ. Ննջեցեալին վրայէն ոչ ոք կ'անցնի ու իրարու բան կուտայ, եթէ կատու մ'անցնի, ննջեցեալը Բէրէ կ'ըլլայ. գերեզման գնացողներու կռնակէն վար հող կը թափեն որ մարդ պաղչնէ. մկրատ կամ պահարան բաց չեն թողուր որ թշնամին չխօսի. գիշեր ատեն հայելի չեն նայիր, նաւաբեկութիւն կը պատահի. եթէ ձեռքիդ ափին մէջը կ'եռայ, ստակ կ'առնուս. եթէ թաշկինակդ այրի, մահուան նշան է. պատէն կախուած բանի մը յանկարծ վար իյնալն՝ հրեշտակին անցնելուն կամ արկածի մը պատահելու նշան է. եթէ հացին կամ ալիւրին պահարանը խօսի, առատութիւն պիտի ըլլայ. աւելը դիմացինին նետելու չէ, նետողին կեսուրը շատախօս կ'ըլլայ. հաւուն գլուխը չեն ուտեր, թէ ոչ՝ ուտողին եղբայրը կը մեռնի. ասեղը չեն առներ իրարու ձեռքէ, կռիւ կը ծագի. շան մը կաղկանձելը չէ բարի, մահ կը պատահի. եթէ կերակուրն որկորդ մնայ, թշնամին վրադ կը խօսի. ճաշի ժամանակ ձեռքէդ պատառ կամ այլ ինչ եթէ իյնայ, նշան է թէ անօթի մարդ ունիս. կաղանդին գիշերը դուրս ելնողին խոնճօլօզ կ'ելնէ ու տանն առատութիւնը կը պակսի. ննջեցեալ մ'եկեղեցի բերուած ատենը՝ ձեռագործը կը թողու ամեն ոք, որպէս զի ձեռքին պէրէքէթը չերթայ. կաղանդին գիշերը փռնգտալը նոյն տարին ողջ մնալու նշան է. ննջեցեալին լուացած ամանը կը կոտրեն որ նորէն մահ չի պատահի. ննջեցեալին քովը փռնգտացողին կռնակին բռունցքի հարուած մը կ'իջեցնեն, թէ ոչ՝ նոյն տարին կը մեռնի։

Կոխցու– եղած մէկը՝ գերեզմանատուն կը տանին ու չորս կողմը պտտցունելով՝ եօթը նոր ննջեցեալի վրայ կը դնեն, յետոյ ու կ'ըսեն. «դու–ն ան կոխեցիր, ան ալ քեզ կոխէ». այդ ընելէ ետքը կը վերադառնան տուն՝ առանց ետեւը դառնալու։ Եթէ ասիկա օգուտ չընէ, 41 ննջեցեալի տապանաքարերու վրայէն ջուր հաւաքելով՝ երեխան կը լուան հանգստաքարին վրայ ու անոր շապիկը թողլով՝ կ'երթան։ Իսկ երբ կոխցու–ն անկարող ըլլայ գերեզմանատուն երթալու, այն ատեն նոր ննջեցեալին մը վրայէն ափ մը հող առնելով՝ հիւանդին բարձին տակ կը դնեն քանի մը օր ու ապա կորըքալէ ընել տալով այն հողն իւր տեղը կը վերադարձնեն։ Նոր ննջեցեալին քովէն եկող մը եթէ ըլլայ, ամեն մարդ, մինչեւ իսկ հիւանդներն ու ննջող մանուկներն, ոտքի ելնելու են, թէ ոչ՝ կոխցու կ'ըլլան։ Հանդէ– եղած մէկուն իբր դարման, մէջքի կապիչ մը թըջելով՝ կասկածած կողմերը կը պտտցունեն ու ապա հիւանդին քով բերելով՝ կորըքալէ կ'ընեն, կամ Աւագ Ուրբաթին կ'երթան եօթն աղբիւրէ, առանց խօսելու մէկուն հետ, ջուր կը ժողվեն ու այդ ջրով կը լուան հիւանդը չորս ճամբուն ծայրը՝ դարձեալ մունջ բերնով։ Մանուկներն եթէ ակռայ հանեն, պէտք է «գնա՛, էշի՛–կ, էկօ՛–, գառա–ն՛–կ», ըսելով՝ տանեաց վրայ նետեն զայն, թէ ոչ՝ ծուռ կը բուսնի նոր ակռան. Են. Են։

ՌՈՒՄԵԼԻՑԻՆ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (165)

ԺԻՒԼ ԼԵՐՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ԿԱՐՄԻՐ ԱՏԵԱՆԸ

—Բայց հիմակ պիտի զարնենք, պիտի մեռցունենք զանոնք, այնպէս չէ՞, գոչեց Մարսիալ Սօէրային ձեռքը բռնելով։

Էնիին զաւակը անոր նայեցաւ. ժպիտ մը լուսաւորեց իր դէմքը, զարհուրելի ժպիտ ատելութեան և վայրագ ուժի, և իր ձեռքն անոր կարկառելով.

—Եղբայր, մահը կը սպասէ... պիտի գայ երբ զինքը կոչենք։

—Ամենէն առաջ, ըսաւ Սաման, ուզեցի որ Մեռեալներուն Ակումբը մանրամասնաբար գիտնայ այս ողբալի արկածը։ Ձեր փափաքները, պարոններ, պիտի գործադրուին։ Սօէրա, խօսէ՛ հիմակ։

Հանդիսաւոր վայրկեան մըն էր այս։ Ամենքն ալ կը հասկնային թէ պիտի հնչէր ժամն ուր պիտի պատռէր վարագոյրն որ այնքան գաղտնիքներ կը ծածկէր։

Սօէրա, վերջին ձեռնասեղմում մը փոխանակած ըլլալով Մարսիալի հետ, գացած կեցած էր ընդարձակ սրահին մէջտեղը, ուր հաւաքուած կը գտնուէին Մեռեալներու Ակումբին անդամները։

Հոն ծնրադրեց և երեք անգամ ճակատը գետնին զարկաւ բազուկները դէպ արեւելք երկարելով։

Յետոյ, ֆրանսական այն լեզուով զոր Պեանէյ սորվեցած էր իրեն և զոր ինք կ'արտասանէր անգային յոյժ տարօրինակ շեշտով մը, սկսաւ.

Իր ամեն մէկ խօսքը միօրինակ չափով մը կը շեշտուէր։

(Ընթերցողը պիտի հասկնայ թէ մենք կը յապաւենք կամ գէթ կը մեղմենք այս պատմութեան մէջ ձեւի անհեթեթութիւնները որք թէեւ տարօրինակ և տարաշխարհիկ գոյն մը կուտան Սօէրայի խօսուածքին, բայց և այնպէս կը յոգնեցունեն)։

—Մեծն Միանկ(1) պաշտպանէ իր ծառան, ըսաւ Սօէրա, թող նուիրական զէնքը, Պէօտտաօն (2) զարնէ, եթէ իր բերնէն բառ մը դուրս ելլէ ճշմարտութեան հակառակ։

«Սօէրան կը կոչուի վրիժառու. Սօէրա տեսաւ իր հօրն անկումը մարդասպաններու զէնքին տակ. այն ատեն տղայ մըն էր միայն, եւ երբ օգնութիւն կ'աղաղակէր ու չէր հասներ...

«Այն մարդիկը բռնեցին զինքը և անգունդը նետեցին...

«Բայց Անկ-Բորի Աստուածը կը հսկէր, մարդ մը եկաւ և տղան ազատեց. տղան այսօր մարդ է, և կը սիրէ իր ազատիչը մինչեւ իսկ անոր անօթի եղած ատենը իր սիրտը տալու աստիճան...

Այս ըսելով, Սօէրա կը նայէր Սամանին որ նշանով մը քաջալերեց զայն։

Անճառ յուզում մը կը սեղմէր բոլոր կուրծքերը։

Սօէրա յարեց.

—Այն ժամանակները որք մութի մէջ թաղուած են — անցեալին մէջ ծածկուած — իմ նախահայրերս զօրաւոր էին — Քմըրները կը կոչուէին — և անսահման թագաւորութիւնն էր Քմրտոմը։

«Հազարներով ու հազարներով կը հաշուէին մեր պատերազմիկները — հազարներով ոսկեայ հօկաները որք կը հսկէին — միթխարի քաղաքներու դուռները — հազարներով ու հազարներով մեծ Պուտտային ծառաները — որուն երեսուներկու գեղեցկութիւնները կը փայլին ճառագայթի մը պէս։

«Նակաները (օձեր) զսպուած էին — ամենքն ալ կը դողային այն սուրին առջեւ որուն ոչ ոք յաղթած էր — և բարձր լեռներուն վրայ հսկայակերտ մեհեաններ — Վիշնուի բնակարանը կը տանէին — աղօթքներն անհամար ժողովրդեան։

«Լէբրէօ թագաւորը յանցաւոր եղաւ — վանքի թերացաւ իր խօսքէն — կեանք տալ խոստացած ըլլալով դիտուն պրահմանի մը — մեռցուց զայն։

«Երկիրը դողաց — բոցագոյն ծծումբէ սիւներ ելան երկրին աղիքներէն — պուտտայի մեծ արձանը իր պատուանդանէն թաւալեցաւ խորունկ լիճին մէջ — և Քմըրներուն թշնամիները — վրէժը լուծելու համար Աստուծոյն — հզօրն Անկ-Բոր-Վաթի վրայ նետուեցան, որ դանդաչեց իր ահագին հիման վրայ։ — Աշխարհք կատղեցաւ Անկ-Բորի դէմ. — գետերը դուրս ելան իրենց աւազաններէն — և տապալելով զանոնք — ինչպէս հսկայ մը կը տապալէ տղայ մը որ նախատած է զինքը։

Լեռները փլչեցան — և իրենց զանգուածներուն տակ հազարաւոր գիւղներ թաղուեցան — որոց ոչ միայն դէմքը արեւելք դարձաւ — ինչ որ սոսկալի պատիժ է։

«Հովը ցրուեց ժողովուրդները — ծառի տերեւներու պէս — ահաբեկ յորձանքներով պտուտքեցան — և եղբայրն այլեւս չգտաւ իր եղբայրը, ոչ ալ մայրն իր զաւակը։

«Մինակ, մահը կը զարնէր զանոնք — առանց բազուկ մը ելլելու անոնց պաշտպանութեանը համար — և, կատաղի շուներու պէս — դրացի ազգերը — որք դողացեր էին անոնց առջեւ — խածին զանոնք անցած ատենին — արդէն զարնուած ըլլալով Միանկներէն — պաշտօնեայք պուտտայի զայրոյթին։

«Շողարձակ փոթորիկ մը ծագեցաւ — որ դար մը տեւեց — որու մէջօցին կայծակը չդադրեցաւ գոռալէ — ոչ ալ փայլակը շողալէ — յետոյ խաւարակուռ գիշեր տիրեց — արեւը քօղարկուած ըլլալով — չտեսնելու համար անօրէն աւերը աշխարհի էն մեծ ժողովուրդին։

«Եւ երբ համարձակեցաւ նայիլ — Քմըրներն այլեւս անչօշափելի փոշի մըն էին — զոր շունչ մը կրնար յուզել — աշտարակները, շէնքերը, քաղաքները, հսկայական արձանները ա՛լ չկային ու աւերակ դարձած էին որոց վրայ սողունները կը վազէին։

«Դարչելի սողունները — Քմըրներու թշնամիներուն յետին կերպարանափոխումը — զոր պուտտա պատժած էր նաեւ — վասն զի — Քմըրները ջախջախած ըլլալով — անոնց չափ հզօր կարծած էին ինքզինքնին...

Այս անհեթեթ ձեւին տակ որ կը յիշեցունէր տարօրինակ յօրինումը հնդիկ բանաստեղծութիւններու, Սօէրա կը պատմէր դարուց ի դարս աւանդուած առասպելը, զարհուրելի աղէտը որով փճացաւ այն հզօր երկիրը, ուր Սիամի ծոցէն կը տարածուէր մինչեւ անամեան ծովեզրները, և որուն պատմութիւնը մինչեւ ցարդ չեն կրցած ընել ամենէն հմուտ, ամենէն անխոնջ գիտուններն իսկ։

Ահագին, փառաւոր և վսեմ աւերակները զորս վերջին տարիները ուսումնասիրած են Մուհօները, Լակրէները, Կռանտիէները, ոչ նուազ բարձր կ'երգեն քան հոմերեան բանաստեղծութիւնները, Քմըրներու փառքն ու զօրութիւնը, որոց հետքը սարսափահար սքանչանք կը պատճառէ յանդուգն երկրախոյզներու որք թափանցած են մինչեւ Անկ-Բոր-Վաթի աւերակները։

Իրողութիւնը որուն կ'ակնարկէ Սօէրա՝ խօսելով Լէբրէօ թագաւորին վրայ, հետեւեալն էր.

Իշխանը, հիւանդութեամբ մը վարակուած ըլլալով զոր ոչ ոք չէր կրնար բուժել, ի դուր դիմած էր իր երկրին բոլոր գիտուններուն։

Մինակ, կը պատմէ Պ. Հանրի Մուհօ, հռչակաւոր պրահման մը համարձակեցաւ ձեռք զարնել այդ բուժման։ Հաստատապէս կը հաւատար ջրաբուժութեան ազդեցութեանցը. բայց նախամեծար կը համարէր հեղուկը եռացման վիճակի մէջ, և առաջարկեց իր հիւանդին որ եռացեալ լոգարան մը մտնէ։

Իշխանը փափագ յայտնեց փորձը նախ տեսնել ուրիշ անձի մը վրայ. բայց որովհետեւ ոչ ոք կը գիջանէր այդ վտանգաւոր փորձն ընել, իշխանը ստիպեց գիտունը որ ինք անձամբ կատարէ փորձը։

—Կը հաւանիմ, յարեց պրահմանը, եթէ Ն. Բարձրութիւն հանդիսապէս խոստանայ ինծի վրաս նետել փոշի մը զոր իրեն պիտի տամ։

Իշխանը խոստացաւ, և պրահմանը մտաւ ջերմակիզիկ կաթսային մէջ։ Բայց Լէբրէօ իշխանը, որ կը նախանձէր պրահմանին գիտութեանը վրայ, վերցունել տուաւ կաթսան եւ, պարունակութեամբը մէկտեղ, գետը նետել տուաւ։

Այս է, կ'ըսեն, պատճառը որով կործանեցաւ այդ քաղաքը։

Աւանդութիւնը կը յաւելու թէ պուտտայի յասպիսէ արձանը որ տաճարին փառքն էր, գտնուեցաւ Սիամցիներուն կողմէ երբ կը ծփար լիճին վրայ, լուտոսներով շրջապատուած, և թիպէթեան եզնէ մը տարուելով։

(Շարունակելի)

---

(1) Կը նշանակէ ոգի։ (2) Հին սուր մը զոր Քմըրներու թագաւորներուն յաջորդները կը պահեն իբրեւ նշխարք։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Խառն ժողովն ի նիստ գումարուեցաւ երեկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ի մէջի այլոց հետեւեալները տնօրինեց·

Ասկից առաջ, որոշմամբ Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Կրօնական Ժողովոյ, Եւդոկիոյ առաջնորդական փոխանորդ Տ. Յովսէփ քահանայ Հալաճեան պաշտօնանկ եղած և միանգամայն քահանայագործութենէ թէև դադրեցուցուած էր, սակայն տեղւոյն Խառն Ժողովոյ առաջարկութեան և նոյն քահանային խնդրանաց վրայ՝ Կրօնական Ժողովը բաւական համարելով սահմանուած պատիժը, ներած և արտօնած էր յիշեալ քահանային շարունակելու իւր քահանայական և առաջնորդական փոխանորդութեան պաշտօնները։ Խառն Ժողովը հաւանեցաւ սոյն տնօրինութեան։

Ժողովը Մալաթիոյ ազգ. մատրան Հոգաբարձութեան կողմանէ ուղղեալ գրէ մը իմանալով թէ տեղւոյն հոգեւոր հովիւ Այվազեան Տ. Սահակ վարդապետ հրաժարած և մեկնած է անտի· իմանալով նոյնպէս որ Փարիզու ազգ. մատրան Տ. Սահակ քահանայ Խէթիճեան հրաժարած է պաշտօնէ, յանձնարարեց Կրօնական Ժողովոյ՝ թէ Մալաթիոյ և թէ Փարիզի հայ գաղթականութեան հոգեւոր հովուութիւնը վարելու համար մէկ մէկ արժանաւոր եկեղեցական նշանակել։

Ասկից առաջ Բաբերդի գաւառական ընդհանուր ժողովէն այլ և այլ պատճառներով պակաս մնալուն անդամոց նոր ընտրութիւնը կատարուած և տեղեկագրուած էր արդիւնքը, սակայն տեղեկագրոյն մէջ թերութիւններ նշմարուելով բացատրութիւն պահանջուած էր։ Նոր տեղեկագրով մը լրացուցուած ըլլալով նախորդին թերութիւնները, Ժողովս օրինաւոր գտաւ կատարուած ընտրութիւնն և հաստատեց։

Ղալաթիոյ կեդրոնական վարժարանի խնամակալութիւնը տեղեկագրով մը ներկայացուցած էր Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ և կեդրոնական վարժարանի անցեալ տարւոյ մատակարարութեան տեղեկագիրը։

Ժողովս Ուսումնական և Տնտեսական խորհրդոց յանձնեց հաւաքական նիստի մը մէջ նկատողութեան առնուլ նոյն տեղեկագիրը և կատարելով հարկ եղած քննութիւնները, յայտագրել արդիւնքը։

Զմիւռնիոյ կրօնական և քաղաքական ժողովոց պաշտօնավարութեան օրինական շրջանը լրացած և գաւառական ընդհանուր ժողովոյ կողմէ նորոգ ընտրութեամբ տեղեկագրուած էր արդիւնքը։ Ժողովս օրինաւոր գտնելով կատարուած ընտրութիւնն, հաստատեց նորակազմ ժողովներն, որոց անդամք են.

Կրօնական ժողով
1. Տ. Խաչատուր քհնյ. Վարդանեան
2. » Յարութիւն » Եղիվարդիկեան
3. » Աբրահամ » Մանիկեան
4. » Յովհաննէս » Մինասեան
5. » Գէորգ » Գառնիկ

Քաղաքական ժողով
1. Ստեփան էֆ. Սպարթալեան
2. Կարապետ » Սէրճեան
3. Կարապետ » Զաքէեան
4. Նշան » Հարէնց
5. Պօղոս » Պէրկամալեան

Տ. Մեսրոպ վարդապետ Ճերմակեան, որ Արաբկիրու գաւառական ընդհանուր ժողովոյ կոչուած էր նոյն վիճակին առաջնորդական պաշտօնին, իւր ծերութեան պատճառաւ հրաժարական մատուցած էր։ Ժողովս ընդունեց յիշեալ վարդապետին հրաժարականն։

* * *

Պատրիարքարանի շէնքին նորոգութիւնը պիտի սկսի մէկ քանի օրէն։ Այդ պատճառաւ, Պատրիարքարանի դիւանները պիտի փոխադրուին Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ։

* * *

Հիւանդանոցի սեփականութիւն եղող կալուածոց վերաբերեալ ինչ ինչ խնդրոց կարգադրութեան համար օրէնսդէտ անձերէ բաղկացեալ մասնաժողովոյ մը պէտքն զգալի ըլլալով, Հոգաբարձութիւնը յանձնաժողով մը կազմած է որուն անդամներն են՝

Ասասեան Մկրտիչ էֆէնտի
Ասատուր Հրանտ էֆէնտի
Խօմիւրեան Համբարձում էֆէնտի
Հիւնքեարպէյէնտեան Բարթող էֆէնտի
Սիմոնեան Խնդիր էֆէնտի

Սոյն յանձնաժողովոյ անդամք, ընդունելով Հոգաբարձութեան հրաւէրը, քանիցս արդէն գումարուած և քանի մը խնդրոց կարգադրութեամբ զբաղած են։

* * *

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ իւր շաբաթական նիստը կազմեց։

Օրթագիւղի Թաղական խորհրդոյ առաջարկած կալուածական կարգադրութեանց մասին ելմտից տեսչութեան պատրաստած տեղեկագիրը նկատողութեան առնլով ընդունելի գտաւ և տեղեկագրեց Վարչութեան։

Վարչական որոշմամբ՝ Մայր-եկեղեցւոյ անուէլէն Էթ-Մէյտանիի վարժարանին սահմանեալ ամսական հարիւր ղրշի նըպաստը քանի մը ամիսներէ ի վեր դադրած և տեղւոյն Հոգաբարձութիւնը առ այդ խնդիր մատուցած ըլլալով այս մասին, որոշուեցաւ յանձնարարել Մայր-եկեղեցւոյ Թաղական խորհրդոյ՝ շարունակել այդ նպաստը։

Նարլը-գաբուի Խորէնեան ընկերութեան նախորդ տնօրէն խորհրդոյ անդամները ներկայանալով Խորհրդոյն բացատրութիւններ տուին իրենց գործառնութեանց ընդհատման մասին և Խորհուրդն յանձնարարեց իրենց ի պատրաստի ունեցած գումարը յանձնել Ազգ. Պատրիարքարանի իւր նպատակին յատկացնելու համար։

Նարլը Գաբուի Ս. Յովհաննէս եկեղեցւոյ հաշուոց մասին Կեդր. համարակալութեան կողմէ մատուցած տեղեկագիրն նշադրութեան առնլով եւ ի մանաւորի քննութեան առնլով նոյն հաշիւները՝ վաւերացուց եւ գոհունակութիւն յայտնեց նախորդ Թաղական խորհրդոյ բարւոք մատակարարութեան մասին։

Առանձինն զատ զբաղեցաւ Հիւանդանոցի, Սեբաստիոյ Խորասանու գիւղի, Թօփ-գաբուի, Տիվրիկի Կիւրէսին գիւղի, Վանայ Խժիժ գիւղի, Վանայ Այլյարոյ եկեղեցեաց վերաբերեալ կալուածական և հաշուական խնդիրներով։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Ազնուափայլ տիկին Կիւլիզար Գ. Գայսէրլեան 2 օսմ. ոսկի և Մեծ. Մնի. Կարապետ էֆէնտի Օհանեան, 1 օսմ. ոսկի բարեհաճած են ի նպաստ հաստատութեանս նուիրել ծաղկեփունջի փոխան՝ հանգուցեալ Գասպար էֆ. Գայսէրեանի յուղարկաւորութեան առթիւ։

(Հոգաբարձութիւն)

* * *

Հմայեակ քահանայ Էքսէրճեան հրատարակած է տետրակ մը, Հանգիստ Տ. Գէորգ Ա. Քահանայի Արծրունւոյ, որ կը պարունակէ վեց գրաբառ ոտանաւորներ, բարեյիշատակ երէցին պատկերովը հանդերձ։

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆ
ՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻ

Աշխատասիրութիւն
Տ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ա. ՔԱՀԱՆԱՅԻ ՀԻՒՆՔԵԱՐՊԷՅԷՆՏԵԱՆ

Ծերունազարդ եւ բազմահմուտ Տ. Հիւնքեարպէյէնտեան հօր սոյն պատուական երկասիրութիւնը, պսակեալ «Մանուկ Միհրդատեան» մրցանակով, լոյս տեսած է մաքուր տպագրութեամբ եւ 400 մեծադիր էջերէ բաղկացեալ։

ՍՏՈՒԳԱԲԱՆԱԿԱՆ ԲԱՌԱՐԱՆը, արդիւնք լեզուաբանական (Linguistique) խորին հմտութեան ու երկարամեայ համբերատար վաստակոց, կուգայ հայ գրականութեան մէջ մեծ ու կարեւոր պակաս մը լնուլ, լուսաբանելով հայ լեզուէ բազմաթիւ բառեր՝ ըստ ծագման եւ կազմութեան քոյր լեզուաց՝ Պարսկին եւ Յոյնին՝ որով ո՛չ միայն կարեւոր ծառայութիւն մը կը մատուցանէ մեր չքնաղ լեզուի ուսումնասիրութեան, այլ եւ առիթ կ'ընծայէ հայ լեզուագէտներու հետազօտութեանց։

Կը վաճառի ի գին կէս Օսմ. ոսկւոյ

Կեդրոնատեղին է, Կ. Պոլիս, «Կեդրոնական գրատուն» Զարմարճըլար թիւ 59, և ի Բերա, Թիւնէլի դիմաց «Վաֆիատէս»ի գրատունը։

983   1—20

Սարրաֆեան, Այվազեան, Չիչէքճեան Միքրոյեան, Գավանճեան և Վարդանեան ընտանիքները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամեն անոնց որոնք հաճեցան ներկայ գտնուիլ հանգուցեալ ՏԻԿԻՆ ԱԿԻՒԼԻՆԷ ՍԱՐՐԱՖԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան ու թաղման, և այս առթիւ իրենց ցաւակցական զգացմանց հաւաստիքը տուին։

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.— Քէօթահիա գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Ֆուատ փաշա, կառավարիչ Կէօրիւճէի։

Ճէպէլը Պերէքէթ գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Ճէլալ փաշա, կառավարիչ Քէօթահիայի։

Նէճտ գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Իպրահիմ Ֆէվզի փաշա, նախկին կառավարիչ Հօտէյտայի։

Կէօրիւճէ գաւառին կառավարիչ անուանեցաւ Շաքիր էֆէնտի, կառավարիչ Ճէպէլը Պերէքէթի։

Թաղապետութեան Ը. շրջանակին տնօրէնի օգնական անուանեցաւ Իպրահիմ Խաճէմ պէյ։

Սեբաստիոյ Մարզուան գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Նէճիպ էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Ավլոնիայի։

Եըլտըզէլի գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ալի Րիզա էֆէնտի, գայմագամ Պօղազլըեանի։

Էնկիւրիի նահանգին Պօղազլըեան գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Օսման պէյ, գայմագամի փոխանորդ Եըլտըզէլիի։

* * *

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ անտառաց և հանքաց նախարարութեան քննիչներէն Քէմալ էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմայիզի աստիճան՝ նոյն Նախարարութեան Մէքթուպճի Ապտիւլլաթիֆ էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ նոյն Նախարարութեան քննիչներէն Րամիզ էֆէնտիի։

Րապիայի աստիճան՝ Լէճ գաւառակին գայմագամ Իպրահիմ Խաճէմ էֆէնտիի, Նիքսարի գայմագամի փոխանորդ Րիզա պէյի և Ալթուն Քէօփրիի գիւղախումբին միւտիր Էօմէր աղայի։

* * *

Երկրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Իզմիրի աւստրիական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Եանքօի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ աւստրիական դեսպանատան պահականութեան հրամանատար հազարապետ Պ. Հէրմանի։

* * *

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.— Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է դրամական պարգեւներ և միանգամայն ճամբու ծախքերը շնորհել Մէտրէսէներու այն աշակերտաց, որք Րամազանի առթիւ գաւառները պիտի երթան քարոզելու համար։

* * *

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ.—(Պաշտօնական Տեղեկուցում). Փետրուար 15ի երեքշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ փետրուար 16ի չորեքշաբթի օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ [illegible] դէպքեր պատահած են, որոց մին մահացաւ։ Առաջուան բռնուածներէն երկուքը մեռած են և մին ապաքինած է։

* * *

ՎԵՐՋ ԲԷԹԱՃԻ ԷՖ.Ի ԴԱՏԻՆ.— Պետական Խորհրդոյ Նախնական դատարանն երէկ իւր որոշումը տուաւ ի մասին Ղալաթիոյ Նամակատան տնօրէն Բէթաշի էֆէնտիի և արկղակալ Ճէմալ էֆէնտիի, որք՝ ինչպէս յայտնի է, 89,000 ղրուշի բացի մը համար պաշտօնէ դադրեցուցուելով՝ դատաստանի ենթարկուած էին։

Դատարանը որոշեց որ Բէթաշի էֆէնտի ու Ճէմալ էֆէնտի տուժեն իրենց մէկ մէկ ամսականը, Բէթաշի էֆէնտի իւր պաշտօնին մէջ վերահաստատուի և այն ութ հազար ղրուշէ աւելի գումարը զոր ըստ օրինի պէտք էր հատուցանել և, իւր իսկ խոստովանութեամբ, չէր հատուցած, գանձուի իրմէն ու իր երաշխաւոր՝ Տ. Ազարեան Պատրիարքէն։ Նոյնպէս Ճէմալ էֆէնտիէ ու իւր երաշխաւորներէն գանձուի մնացեալ գումարն, որուն համար հաստատուած է թէ իւրացուցած չէ։

Որոշումը հաղորդուելէ յետոյ, Ճէմալ էֆէնտիի փաստաբանը հարցուց թէ իւր փոխանորդեալն ալ պաշտօնին մէջ վերահաստատելու համար որոշում մը կա՞յ թէ ոչ։ Դատարանը պատասխանեց թէ առ այդ որոշում մը տրուած չէր։

* * *

ՀԱՅԴԱՐ ՓԱՇԱ, Նորընտիր կուսակալ Կարնոյ, Տրապիզոն ժամաներ է։

* * *

ԿԱՐՆՈՅ մէջ կազմեալ այն յանձնաժողովն, որ պաշտօն ունէր նպաստի կարօտ անձանց մէկ ցուցակը պատրաստել, իւր աշխատութիւններն աւարտած է։ Ընդ ամէնը 7000 է աւելի անձինք արձանագրուած են այդ ցուցակին մէջ։ Իտարէի ժողովն և նոյն յանձնաժողովն այժմ խորհրդակցութիւններ կը կատարեն անոնց ուտեստ հայթայթելու եղանակին վրայ։

—Բաղէշի մէջ ալ արմտեաց թանկութիւն տիրելուն պատճառաւ տասը ղրուշնոց նպաստի տոմսեր շրջաբերութեան հանուած են կարօտելոց օգնելու համար։ Կուսակալը նախ և առաջ ինք գներ է չորս հազար ղրուշի տոմսակ։

* * *

ՕՏԱՐ ԴՐԱՄՆԵՐ.— Ձեռնհաս իշխանութիւնը հետեւեալ որոշումը տուած է շրջաբերութեան մէջ եղող բէշլիքներու և այլ օտար դրամներու նկատմամբ։ Ըստ այդ որոշման, որ առ այժմ պիտի գործադրուի Հիճազի, Եէմէնի, Հալէպի և ուրիշ մէկ քանի նահանգաց մէջ, մաքսային պաշտօնեայք՝ ներքին արտադրութիւններէ արտածելի ապրանքներէն առնուելիք մէկ առ հարիւր տուրքը օտար դրամներով պիտի գանձեն, իսկ օտար երկիրներէ ներածուած ապրանքներու ութ առ հարիւր մաքսատուրքը միայն օսմանեան դրամով պիտի գանձեն։

* * *

ԻԶՄԻՐԻ մէկ քանի դրամատէրներէն կազմեալ ընկերութիւն մը կուսակալին դիմելով արտօնութիւն խնդրած է քաղաքին շրջակայքը ապանդանոցներ կառուցանել՝ հիւանդանոցներուն տարեկան հազար ոսկի վճարելու պայմանաւ։

* * *

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նահանգին Էվգաֆի հաշուակալ կարգուած է Էվգաֆի նախարարութեան վաղեմի պաշտօնեայներէն Րէֆիգ պէյ։

* * *

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆ Սըր Ֆիլիբ Քըրրի նախընթաց իրիկուն հացկերոյթ մը տուաւ որուն ներկայ գտնուեցան Ֆերիտուն պէյ, Միւզիւրիւս պէյ, Պ. Լաֆիւանդ, Պ. Պերժէ, Պ. Մարժըրի, Թայմզի Թղթակից Պ. Րիչըրտ Տավի, Պ. Ֆիլինկ Սմայթ, Սըր Ա. Նիքօլսըն և ուրիշ հրաւիրեալներ։

* * *

ՅՈՅՆ ՏԻԿՆԱՆՑ բարեգործական ընկերութիւնը իր տարեկան պարահանդէսը կուտայ այս գիշեր։ Պ. Ստեֆանի Զաֆիրօբուլոս Մոնդէ-Գարլօէն հեռագրած է թէ 100 օսմ. ոսկի կը նուիրէ։ Ուրիշ կարեւոր նուիրատուութիւններ ալ եղած են։

* * *

ՕՏԱՐ ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆ.— Գերմանական կառավարութիւնը Պրուսիական Թագ պատուանշանի երրորդ աստիճանը նուիրած է Բ. Դրան արտաքին Թղթակցութեանց դիւանի քարտուղարներէն Մէհմէտ Րէճէպ պէյի։ Կայս. Իրատէ մը արտօնած է այդ պատուանշանի գործածութիւնը։

* * *

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ կը հեռագրեն թէ Կ. Պոլսոյ Թղթատարն, որ տեղացող ձիւնին պատճառաւ ստիպուած էր կենալ, Մատէն գիւղաքաղաքը ժամաներ է։

* * *

«ԲԻՆԱՐԴ»Ի ԸՆԿՂՄՈՒՄԸ.— Անգլիական Բինարդ շոգենաւին ընկղման մասին զոր արդէն ծանուցինք, հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հաղորդուին։

Փետրուար 5ին, Բինարդ ճամբայ ելած էր Օտեսայէն՝ զանազան արմտիք բեռցած Ճիպրալդարի համար։ Մինչեւ Կիլիոսէն երկուշաբթի լուսնալու գիշերը, գեղեցիկ օդով կը նաւարկէ։ Կէս գիշերին մօտ, ձիւնը, որ առատութեամբ կը տեղար, ճամբան կը գոցէ և արգելք կ'ըլլայ ճանչնալու տեղն ուր կը գտնուէր շոգենաւը, վասն զի ամեն վայրկեան կը սպասուէր փարոսները տեսնելու Վոսփորի բերանը։

Արագութիւնը կը մեղմեն։ Հրամատարը որ ինք կը վարէր նաւը, ենթադրելով որ ցամաքին մօտ կը գտնուի, ետ կերթայ նախազգուշութեան համար։ Յետոյ, քիչ մը լոյս տիրած ըլլալով, նորէն դէպ հարաւ կը վարէ՝ նաւին ցռուկն ուղղելով հոն ուր կ'ենթադրէր թէ կը գտնուի Վոսփորի բերանը։

Դժբախտաբար ձիւնախառն փոթորիկը աւելի կը սաստկանայ, աչք աչքի չտեսնուելու աստիճան, մեքենան դարձեալ կամաց կամաց կը բանեցունեն։ Երբ օդին մէջ բացուածք մը տեսնուէր, իսկոյն կանոնաւոր ուղղութիւնը կը բռնէին։ Այս հնարք տեւեց մինչեւ արշալոյս։ Առտուան ժամը տասնին մօտ, մինչ ձիւնայորձանքները աւելի կը սաստկանային, ուժգին բախում մը առաջ եկաւ։ Նաւը առանձին խութի մը զարնուած էր։ Հոլթ նաւապետը հրամանատարի փողին վրայ կը նետուի և մեքենան ետ դարձունել կուտայ շոգեպինդ։ Այս ընթացք կը շարունակուի։

Բինարդը, սակայն, չէր ազատեր։ Ընդհակառակն մեքենային և բռնաշունչ հովին ազդեցութեամբը կը սկսի դառնալ և կողը ալիքներուն տալով կը հրջի խութին վրայ։

Բոլոր նաւաստիները (25 հոգի) կամրջակին վրայ էին։ Ալիք մը կը տապալէ ղեկին բռնողը։ Ազատարար մակոյկը, զոր նաւապետը ջուրն իջեցնել տուած էր, շոգենաւին զարնուելով կը խորտակի։

Մեքենան կը դադրի երբ ջուրը ներս կը մտնէ։ Բինարդ վար կ'իջնէր։ Շատ չանցած, կամրջակին տակ գտնուող բոլոր բաժանումները ջուրով կը լեցուին։ Նաւաստիները չեն կրնար իրենց գոյքերն ու ստակն իսկ առնել։ Առտուն կրնան նշմարել թէ ցամաքին մօտ կը գտնուին չորս հինգ հարիւր մեթր հեռաւորութեամբ։ Հոլթ նաւապետը որ մինչեւ այն ատեն ամենամեծ պաղարիւնութիւն ցուցուցած էր, կը քաջալերէ իր նաւաստիներն ու կը հրամայէ որ ջուրն իջեցնեն միւս ազատարար մակոյկը, որ սակայն իր տեղէն ելած ու կամրջակին վրայ նետուած ըլլալով, կը հասկցուի թէ անկարելի էր զայն ծով իջեցնել։ Բայց նաւապետը իր նաւաստիներուն գլուխն անցնելով մեծ ճիգերով կը յաջողի մակոյկը ծով հանել, որով տասներեք նաւաստիք ցամաք կ'ելլեն։

Դժբախտաբար մակոյկը կը խորտակի հոն և միւս նաւաստիները շոգենաւին մէջ կը մնան։ Պարանաւոր հրթիռներ, զորս ազատարարի կայանին մարդիկը կ'արձակեն, չեն հասնիր մինչեւ շոգենաւ, որուն առաջակողմը կ'ընկղմի։ Նաւաստիներն ու նաւապետը յետնակողմը կապաստանին, ուր կը մնան մինչեւ իրիկուն։ Այն ատեն Քիլիոսի ազատարարները մակոյկով մը կուգան և ցամաք կը հանեն զանոնք։ Հոլթ նաւապետը որ, իր նաւաստիներուն բաժին նայելով, ձեռքէն եկածն ըրեր էր, ամենէն ետքը ցամաք կ'ելլէ։

Փոթորիկին պատճառաւ ամենքն ալ Քիլիոսի մէջ կը մնան հինգ օր։ Անցեալ շաբաթ օր ճամբայ կ'ելլեն և Գավագ կը հասնին, մինչեւ ծունկերնին ձիւնին մէջ, չորս ձի միայն ունենալով, որոց վրայ կը հեծնային կարգաւ։ Անկից շոգենաւ կը նստին։

Նաւաստիները (6 ֆրանսացի, 11 գերման, 1 շուէտացի և մնացեալն անգլիացի) կը բնակին նաւաստիներու անգլիական հաստատութեան մէջ, հիւպատոսարանին մօտ։

Բինարդի կէսը միայն ապահովագրուած էր, որովհետեւ երկու տիրոջ կը պատկանէր կէս առ կէս։

* * *

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Թաղապետութեան նախորդ հաշուակալ Ահմէտ Նազիֆ էֆէնտիի՝ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, 450 ղրուշ հանգստեան թոշակ յատկացուած է։

* * *

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ.— Այտընի նահանգին բոլոր գիւղերուն մէջ նոր դրութեան համաձայն նախնական վարժարաններ հաստատուած են։

* * *

ՅՈՅՆ ՄԵՏՐԱՊՈԼԻՏ Տ. Կերմանոս, որ Սինօդի անդամ ընտրուած ըլլալով մայրաքաղաք դարձաւ, յունական հիւանդանոցներու հոգաբարձութեան նախագահ պիտի ընտրուի։

* * *

ՀԷՅՊԷԼԻ կղզւոյ նաւային վարժարանին քննութիւնները աւարտեցան։ Բարձրագոյն կարգի աշակերտներէն քառասունըհինգը վարժարանէն պիտի ելլեն ենթասպայի աստիճանով. 37ը սպայակոյտին պիտի կցուին՝ Թօրփիլանաւերու վարչութեան համար, 4ը մեքենավարներու խումբին մէջ պիտի մտնեն և 3ը նաւաշինութեանց բաժնին մէջ։

* * *

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը հրահանգ ուղղած է գաւառաց որպէս զի երկրագործները հրաւիրեն բաթաթէսի մշակութեան ձեռնարկելու։

* * *

ԿԻՆՃ գաւառին նախորդ կառավարիչ Մուսթաֆա Նաֆըզ փաշա երէկ մայրաքաղաք ժամանեց։

* * *

ՊԵՐՈՒԹԻ դրամատերք ոմանք Ծովային նախարարութեան դիմելով 99 տարի պայմանաժամաւ մենաշնորհ խնդրած են «Շիրքէթի Պահրիյէի Համիտիյէ» անուն շոգենաւային ընկերութիւն մը կազմել՝ Պերութի, Սուրիական Տրիպոլոյ, Սայտայի, Հայֆայի և այլ տեղերու միջեւ շոգենաւային երթեւեկութիւն մը հաստատելու համար։ Ծովային խորհուրդը նկատողութեան առած է այդ աղերսագիրն ինչպէս և պայմանագրոյ ու յանձնառագրոյ օրինակները։ Ընկերութիւնը յանձն առած է հասոյթին հարիւրին հինգը թողուլ Ծովային նախարարութեան։

* * *

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին Կէօնէկի գիւղախումբին մէջ փետրուար 10ին կռիւ մը տեղի ունեցեր է Րէժիի դէտերու և ութ մաքսախոյսերու միջեւ։ Դէտերէն մին վիրաւորուելով քիչ յետոյ մեռեր է։

* * *

ՄՈՒՇԷՆ կը գրեն թէ Մալազկերտ գաւառակի մէկ քանի գիւղերուն մէջ անասնոց հիւանդութիւն երեւան ելած և մահեր պատահած ըլլալով, հարկ եղած միջոցները ձեռք առնուեր են։

* * *

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ արմտեաց գինն օր օրի անկում կը կրէ, որովհետեւ Եւրոպա այս տարի արմտիք չգներ։

* * *

ՆԱԽԱՑԻՆ այն քառասուն տեղակալներն որք Մէհմէտ Սելիմ մարտանաւով մարզանքներ կատարած էին, կայս. Իրատէի մը համաձայն պաշտօնի կոչուած են օսմանեան նաւատորմին, թօրփիլանաւերու եւ այլ տեղերու մէջ։

* * *

ՄԱՐՏԻՆԷՆ եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ առջի գիշերը տեղւոյն Պէտէսթէնին մէջ հրդեհ ծագելով դարաններու (տօլապ) մէկ երրորդ մասն այրեր է մէջը գտնուած ապրանքներով։ Եղած ջանքերն ապարդիւն մնացեր են հովին սաստկութեան և նոյն տեղի խիտ առ խիտ փայտաշէն խանութներէ բաղկացած ըլլալուն համար։ 18 տարեկան երիտասարդ մը բոցերուն մէջ մնալով այրեր է։ Եղած վնասը հինգ հազար ոսկւոյ չափ կը հաշուուի։

* * *

ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ.— Երէկ Վառնայէն մայրաքաղաքս եկան Րումէլիէի 108 իսլամ գաղթականներ, որք Պրուսայի նահանգը ղրկուեցան հոն բնակութիւն հաստատելու համար։

* * *

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը վեց ամսուան բանտարկութեան դատապարտեց Զանաք օղլը Ալի անուն մարդ մը, որ Շիլէի մէջ մարդ մը ծեծելով անոր մահուանը պատճառ եղած էր։

* * *

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը հրահանգ տուած է Բաղէշի վերաքննիչ ատենի ընդհանուր դատախազին՝ դատաստանի ենթարկել Սղերդի նախնական դատարանին հարցաքննիչ դատաւոր Շիւքրի էֆէնտին, որ օրինաց հակառակող ընթացից մէջ գտնուած է։

* * *

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ.—Նախընթաց գիշեր Պէշիքթաշէն Ղալաթիա գացող թրամուէյի կառք մը Ճաֆէր անուն մարդ մը կոխոտեց Ֆընտըգլըի մօտերը։ Ճաֆէր վիրաւորուեցաւ գլխէն եւ մարմնոյն այլ եւ այլ մասերէն։ Կառապանը ձերբակալուեցաւ, իսկ վիրաւորեալը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

* * *

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁ.— Առջի գիշեր Պոլսոյ Ալթ բազարը թաղին մէջ կօշկակար Մկրի գործաւորներէն մին գինով վիճակի մէջ ինքզինքը վիրաւորեց դաշոյնի հարուածներ տալով սրունքին։ Վիրաւորեալը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

—Բերայի մէջ Գօսթի անուն վաթսուն տարեկան կօշկակար մը երէկ անձնասպանութեան փորձեց դաշոյնով իւր ծունգերը վիրաւորելով։ Ոստիկանք իմանալով Գօսթին հարցաքննեցին, որ պատասխանեց թէ աղքատութիւնը մղած էր զինքը անձնասպանութեան։ Գօսթի հիւանդանոց փոխադրուեցաւ։

ԱԶԴ

Արդէն բնաւ տարակոյս չկայ թէ մաքուր, հին եւ գիտականապէս պատրաստուած ճշմարիտ քոնեաքի գործածումը առողջապահական միջոցներէն մէկն է ընդդէմ այն համաճարակին որ կը տիրէ մայրաքաղաքիս ինչպէս նաեւ ամբողջ Եւրոպայի մէջ։

Հոս հարկ չկայ ի մէջ բերելու եւրոպացի երեւելի գիտուններու կարծիքներն այս մասին։ Այդ նեղութենէն կ'ազատէ ձեզ գործածումն այս ըմպելիքին զոր այս երեւելի գիտունք ներմուծած են՝ հնտախտային հիւանդանոցներու մէջ եւ իրենց խորհրդով տարածուած է հասարակութեան մէջ։

Քաղաքակիրթ աշխարհի կեդրոնին մէջ կատարուած կրկին փորձերը իրօք ապացուցած են թէ քոնեաքը անանկ կազդուրիչ տարրեր կը պարունակէ որ կազմը կը պահպանէ անիծեալ ախտին կանխատրամադրութենէն եւ անվնաս կ'ընէ առաջին յարձակումները՝ քիչ շատ մեղմելով անոր ծանրութիւնը։

Բայց որպէս զի այս հրաշալի ըմպելիք առաջ բերէ իր բարերար արդիւնքը պէտք է որ քոնեաքին տեսակն ու տարիքը երաշխաւորուին։

Ծանօթ է հասարակութեան թէ միակ քոնեաքը որ կ'ընծայէ այսօրինակ երաշխիքներ ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքն է, իր նախնական նիւթին գերիվերութեանը, իր գիտական անբաղդատելի պատրաստութեանը, ինչպէս նաեւ իր առնուազն վեց տարուան հին արտադրութեանը պատճառաւ։

Իր մեծ սպառումն յԵւրոպա, մանաւանդ ի Ֆրանսա որ ստացած է ոսկի շքադրամներ միջազգային ցուցահանդէսներուն մէջ, լաւագոյն ապացոյցն է։

50,000 ֆրանքի պարգեւ մը կը տրուի այն անձին որ ապացուցանէ թէ ուրիշ քոնեաքներ ունեցա՞ծ են նոյն պատուոյ նշանները Եւրոպայի մէջ։

Ամեն տեղ առանց նախապատուութեան ուզեցէք ԹՐԻԲՕՍ քոնեաքը, եթէ կ'ուզէք ձեր առողջութիւնը պահպանել ընդդէմ ձեզ սպառնացող վտանգին։

Մեծ ուշադրութիւն կը յանձնարարուի կեղծիքներու դէմ։

Թուրքիոյ գլխաւոր գործակալները ՏՈՒՓԱՍ եղբարք, Ղալաթիա, Ալիքօխատի խան, թիւ 17։

ՇՐՋԱԲԵՐԱԿԱՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՌՕՍԻԱ

Հաստատեալ 1881ին

Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	38,000,000
Երաշխաւորութեան գմր.	»	48,000,000

Տ.

Պատիւ ունինք ծանուցանել Ձեզ թէ մեր Ընկերութիւնը Թուրքիոյ համար ընդհանուր գործակալութիւն մը հաստատած է Կ. Պոլսոյ մէջ, ընդ Տնօրէնութեամբ

ՊՕՂՈՍ ԷՖԷՆՏԻ ԱՒԳԵՐԻ

որ Ռօսիա Ապահովագրական ընկերութեան ընդհանուր գործակալ անուանուած է, իրաւունք ունենալով ստորագրել յանուն ընկերութեան հրդեհի դէմ և ծովային ապահովագրութիւններ, նոյնպէս ընդունիլ կենաց և արկածից ապահովագրութեանց համար ամէն առաջարկ։

Հաճեցէք ընդունիլ մեր յարգանաց հաւաստիքն

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ
Ռօսիա ապահովագրական ընկերութեան
Ս. Պետերսպուրկ, Սեպտ. 1893
37 Մեծ Մորսքայա

* * *

Տ.

Ռօսիա ապահովագրական ընկերութեան վերոյգրեալ շրջաբերականին համաձայն, պատիւ ունիմ ծանուցանել ձեզ թէ պատրաստ եմ ընդունիլ հրդեհի դէմ, ծովային կենաց և արկածից ապահովագրութեանց համար ամէն տեսակ առաջարկներ գոհացուցիչ պայմաններով։

Յուսալով թէ ձեր վստահութեամբ պիտի հաճիք պատուել զիս, կ'աղաչեմ ընդունիք խորին յարգանացս հաւաստիքն։

ՊՕՂՈՍ ԱՒԳԵՐ
Ընդհ. Գործակալ Ռօսիա Ապհ. Ընկ.
Կ. Պոլիս 1/13 Հոկտ. 1893
Ճէլալ Պէյ խան, Պոլիս   1—3

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Փետր.— Թէեւ կէս-պաշտօնապէս հերքուած, բայց նորէն զրոյց կայ թէ Պ. Կլատսթօն պիտի հրաժարի։ Իր քարտուղար կը յայտարարէ թէ հրաժարական տուած չէ, զի փոփոխութիւն չկայ կացութեան մէջ։ Պ. Կլատսթօն Թագուհւոյն ներկայացաւ։

ՎԻԷՆՆԱ.—Կայսրը Մէնթօնէ գնաց, ուր հասած է արդէն կայսրուհին։

ՓԱՐԻԶ.—Երեսփ. Ժողովն 2ի դէմ 465 քուէով անվաւեր հռչակեց նախագահ Կրէվիի փեսայ Պ. Վիլսոնի երեսփոխանական ընտրութիւնը։—Ծերակոյտն ընդունեց ցորենի մաքսի յաւելման ծրագիրը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Ռայխսթակի մէջ, Պ. Քափրիվի պաշտպանելով առեւտրական դաշնագիրը Ռուսիոյ հետ, ըսաւ թէ դաշնագիրը կամուրջ մը պիտի ըլլայ երկու մեծ ազգերու մէջ։ Նաեւ խաղաղութեան պահպանման պիտի միտի, Երրեակ Դաշնակցութեան և զինուորական օրէնքին պէս։ «Իսկ ես պաշտօնիս վրայ պիտի մնամ, ցորչափ կայսրը կամենայ և ցորչափ կարողութիւնս բաւէ։» Արտաքին գործոց նախարար Պ. Մարշալ եւս ցոյց տուաւ դաշնագրին քաղաքական օգուտները։ Պահպանողականաց մէկ մասին կողմէ դէմ խօսուեցաւ, իսկ Յառաջդիմականք պաշտպանեցին։

ՓԷՇԹԱ.— Նախարարապետն Երեսփ. Ժողովոյ մէջ հերքեց զօրաց մէկ մասին շարժուն վիճակի մէջ դրուելուն զրոյցն, ըսելով թէ արտաքին յարաբերութիւնք պէտք չեն թողուր այդպիսի միջոցներու։

ՀՌՈՄ.—Երեսփ. Ժողովոյ մէջ Պ. Քրիսբի պաշտպանեց ի Սիկիլիա և Մասսա Քարրարա զինուորական օրէնքի հաստատումը։ Ծանոյց թէ ընկերային կարեւորութիւն ունեցող օրէնքներ պիտի հաստատուին բովանդակ Իտալիոյ համար. մեծ կալուածներ պիտի գնուին Սիկիլիոյ մէջ, գիւղացիներուն բաժնուելու համար. յատուկ դատաւորներ պիտի անուանուին՝ տրոյ հաւասար բաշխում ընելու համար, այն մասին տեղի ունեցած անիրաւութեանց առաջքն առնելու նպատակաւ։ (Ջերմ ծափահարութիւն։)

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 17 Փետրուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ	110 %
3 » Փարիզի »	22 75

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՈՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ զոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		26 25
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	26 30
Կէս օրին	»	26 29
Թահվիլաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A. Սէրի	58
»	B. »	37 50
»	C. »	27 35

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ.	Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	»	»	7 20
Պանք տը Քօնս	»	»	3 05
Օսմ. Շանժ է վալէօր	»	»	4 10
Րէժի	Օսմ.	Ոսկի	19 17
Թրամուէյ	»	»	575
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	»	»	310
Րումէլիի Երկաթուղի		ֆր.	108 ¼
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի			39

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 28 Փետրվար

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 32
» » Նոր 3 ½ %	105 40
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սէրի Դ.	24 15
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	497 50
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	475

Ռումանեան Երկաթուղի	109 25
» Բէժիք բաժնեթուղթ	433 12
Պանք Օթօման	607 50
Քրէտի Լիօնէ	773 75
Իտալական Ռանթ 5 %	74 30
Եգիպտական միացեալ	527 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 170
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	442 18

ԼՈՆՏՈՆ, 28 Փետրվար

Անգլ. քօնսօլիտէ	100 37
Օսմ. » Սէրի Դ.	23 93
» » » Ա.	58
» » » Բ.	37 25
» » » Գ.	25 25
Օսմ. փոխառութիւն 1871	105 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	102 75
Պանք Օթօման	14 18
Այտընի երկաթուղի	14
Գասապայի երկաթուղի	13 50
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	103
» առանձ. (բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Ռոմանիայ (փոխառ. Ռօշլտ)	105
Հելլենական 5 %	28 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ
ԾԻՇԱՏԱԿՆԵՐ

(Ֆր. Էրէէ Բի-էն և վէլ)

Վերին յարկում հինգ ննջարան դահլիճներ կան, ընդարձակ, լուսաւոր, գաղջով, երկու կողմից քնելու խցիկներ մարդաչափ տախտակամածով և փոքրիկ դռնով իւրաքանչիւր խցիկի մէջ: Խցիկի դուռը փակւում է և աշակերտի մտնելուց յետոյ խցիկը կողպում է գիշերապահը: Գիշերապահը ժամը չորս անգամ անցնում է, եթէ աշակերտը կարիք ունի, գիշերապահին անցնելիս կասէ, և նա կբանայ դուռը և երբ աշակերտը կվերադառնայ, նոյնպէս կը կողպէ: Արտաքնոցը ննջարանի համար մօտ են (սենեակ և բոլորակ աթոռ): Իւրաքանչիւր խցիկն ունի սեղան, մահճակալ, հայելի, փոքրիկ գորգ, առաջև մահճակալի գլխին տախտակամածի վրայ դարսւած են օճառ, մաքրիչ, սպունգ, վրձին և այլն բաց, որպէս զի մեծաւորը անցնելիս տեսնէ, որ սպասաւորներ մաքրած են ամեն բան: Դահլիճի մէջ բոլոր տարածութեամբ շատ գեղեցիկ ճենապակեայ լուացարան կայ. առաւօտներ կէս ժամ շարունակ հոսում է ջուրը, լցուած տաշտը շրջւում է և ջուրը թափւում է ներքեւ խողովակների մէջով գնում է. աշակերտների խցիկների համարների համեմատ են լուացարանները եւս: Դահլիճի ծայրում քնած է դաստիարակը, որի մօտ կայ գազի ծորակ: Ննջարանի գազը կիսավառ է, գիշերը փոքրիկ ձայն լսելուն պէս դաստիարակը իր մօտի ծորակով անմիջապէս կվառէ բոլոր գազերը: Նոյն տեղ առանձին սենեակներում կան կօշկանոց, հանդերձատուն, ճերմակեղէննոց՝ իւրաքանչիւր ննջարանի համար առանձին:

Քարտուղարի սենեակում կայ Փարիզի քարտէզ և բոլոր աշակերտների ծնողների տները նշանակուած են իրանց փողոցներով, այնպէս որ աչք ձգելուն պէս կտեսնէ որտեղ են բնակւում: Քարտուղարն իր սենեակում նոյնպէս հեռախօս (թելէֆօն) ունի, որը կապւած է կենտրոնական հեռախօսատան հետ: Ծնողներից ով որ կամենում է կբաժանորդագրուի այս հեռախօսատանը, վճարելով տարին 600 ֆրանք և շատերը բաժանորդագրուած են, ծնողներ, գրավաճառներ, կառապաններ և այլն, և ով մինի հետ գործ ունի, կպատուիրէ հեռախօսատանը որ միացնեն այսինչ անձի հետ, կմիացնեն և կսկսեն անմիջական խօսակցութիւն շատ պարզ և հասկանալի ձեւով: Եւ այս վայելչութիւնն և յարմարութիւնն արժեն 600 ֆրանք տարին:

Մօնժ ուսումնարանն օրինակելի, շատ մխիթարական և չքնաղ երեւոյթ է քաղաքակրթութեան և մանկավարժութեան մէջ. շնորհակալութիւն և պատիւ կառավարիչներին: Ուսումնարանն ուսումնասիրելու համար շաբաթներ են հարկաւոր և ոչ թէ մի երկու օր: Ես շատ և շատ գոհ եղայ, որ կարողացայ տեսնել և այստեղ, որ մասնաւոր դպրոց է, անհամեմատ աւելի պատրաստականութեամբ և յօժարութեամբ են ընդունում ինձ պէս այցելուներին և շրջեցնում՝ քան թէ պաշտօնական դպրոցներում:

Դասարաններն ընդարձակ են, բարձր, լուսաւոր և զարդարուն քարտէզներով, նկարներով և պատկերներով (բայց Պրեւսքլի դասարաններին չեն հասնի): Սեղանները նստարանով միասնաւոր են (այսինքն ամեն մի աշակերտի համար առանձին), ալ ծայրում թանաքաման ամրացած: Սեղանը գրքերի համար արկղիկ ունի և արկղիկի արտաքին կողմը ապակեայ է, որ ուսուցիչը, դաստիարակն աչք ձգելուն պէս միշտ տեսնէ թէ ինչ ունի աշակերտն արկղիկում և թէ գրքերը կարգով են դասաւորուած: Մտանք մի դասարան: Բնական պատմութեան դաս էր: Դասատուն կին էր: Բոլոր աշակերտներն իսկոյն վեր կացան, թողին նստարաններ, կանգնեցին իրանց նստարանների կողքին, ձեռները ծալած կրծքի վրա դրած և կանգնած էին բոլոր ժամանակ մինչև որ ծանուցանում էին իմ ով լինելս և ինձ [illegible]: Ցետոյ ուսուցչուհին հրաւիրեց նստելու, նստեցան: Մի աշակերտ (9 տարեկան) սկսեց պատմել դասը: Ուսուցչուհին հարցեր էր առաջարկում, աշակերտը շատ գիտակցաբար էր պատասխանում: Ցետոյ ուսուցչուհին սկսեց նոր դաս մեկնել, և անմիջապէս իր մեկնածը հարցնել: Աշակերտները վեր են կենում, ձեռները կուրծքին խաչաձեւ և պատասխանում են: Եթէ չգիտէ, ուսուցչուհին կրկնում է, դարձեալ կրկնում է ամենայն քաղաքավարութեամբ և կոկիկ բացատրութիւններով: Ուսուցչուհին առաջ չէ գնում, մինչև որ բոլոր աշակերտները չհասկանան, եթէ 5, 10 անգամ կրկնելու պահանջուած լինէր: Ոչ ոք յետ պիտի չմնայ: Այս կրտսեր դասարանում խօսելով են ուսուցանում, բարձր դասարաններում պրոֆեսօրները պատմելով են դասաւանդում եւ երբեմն հարցնում են: Աշակերտները պատասխանում էին եւ խօսում էին առանց գոչելու, ծանր եւ ցած ձայնով: Երբ ես դուրս էի գալիս դասարանից, աշակերտները մի ակնթարթում նոյնպէս վեր կացան, ձեռները ծալած կրծքին դրին եւ կանգնեցին իրանց տեղերի կողքին: Համազգեստի ձեւը սեաւ բաճկոն և սեաւ տափատ է:

Երկրորդ օրը դարձեալ գնացի Մօնժ ուսումնարան: Իմ ներս մտած ժամին քանի մի հանրակառքերով աշակերտներն ուսումնարան եկան: Հինգշաբթի օրերն զբօսանք է նշանակուած, այս տպուած է դասացուցակում եւս իբրեւ մի պարտք: Գիշերօթիկներին ուղարկում են զբօսնելու Պուա տը Պուլօնը անտառն կամ ուրիշ մի տեղ, եւ տպած ունենալով նշանաւոր տեղերի նկարագրութիւնը թերթիկների վրա, այն թերթիկները տալիս են աշակերտներին, որոնք գրենոյնպէս կարդում են եւ տեղագրութիւն սովորում miscère utite duici «վայելչականն օգտակարի հետ միացնել»: Այն թերթիկներից քանի մի հատ ես վերցրի, ապագայում իբրեւ օրինակ ունենալու ճեմարանի մէջ: Ազատ րոպէներից օգտւում քաղելով գնացի տեսնելու բաղնիքը: Երկար մաքուր առանց որ և իցէ հոտի սենեակ, մէջտեղ քարէ յատակ մի գազչափ լայնութեամբ փորած խողովակով: Այս խողովակի մէջ երկու կողմից կան քառանկիւն տաշտիկներ եւ նստարան պատուակով (տաբուրէ), 24 նստարան մի կողմից, 24ը միւս կողմից, 48 հատ: Աշակերտները նստում են միմեանց հանդէպ եւ լուանում են ոտներ, ջուրը ծորակից է հոսում, յետոյ առանց վեր կենալու նստած դառնում են, միւս կողմը պատրաստ սրբիչներ կան: Նոյն տեղից մի երկու քայլի վրա երկու կողմերից տախտակամած խցիկներ կան ցած դռնով, խցիկների մէջ լոգարաններ ծորակով, մի-մի աթոռ, մի կախարան: Ինն խցիկ մի կողմից, ինն միւս կողմից, ուրեմն 18 աշակերտ միասին են լուացւում:

Երեք ժամին խօսարանի դահլիճում, որ թատերասրահի ձեւով է, հաւաքուեցան աշակերտներ եւ ուսուցիչներ, մասնաւոր անձինք, ինձ եւս քարտուղարը բազմոցի վրա նստեցրեց վերատեսչի կողքին: Վերատեսուչն սկսեց Մոլիէրի վրա խօսել բեմից, ասելով. Ցոգնել են արդէն կրկնելուց թէ Արիստիդը արդար է, Լուդովիկոս մեծ է, Բոսուէտն նոյն իսկ պերճախօսութիւնն է, Սէվինիէն շնորհալի է և այլն. բայց մի բան որ կրկնելուց յոգնած չենք, այն է, որ Մոլիէրը աննման է: Ընդհակառակն ֆրանսացիներն սկսում են Մոլիէրին մի տեսակ պաշտօն մատուցանել, նոյնպէս, ինչպէս որ անգլիացիներն պաշտում են իրանց Շէկսպիրին: Ցետոյ համառօտ պատմեց Մոլիէրի կեանքը եւ Les femmes savantes (Գիտուն կանայք) հատուածի մասին խօսելով ասաց՝ թէ Մոլիէրն այս գրած է իբրեւ արհեստ եւ ասում է թէ ինչպէս կրթելու է կանանց: Ձեզ, ասաց, այժմ ինչ խօսեմ կանանց կրթութեան մասին, օրիորդներ չունիք կրթելու, մենք եւս աղաներին ենք կրթում, բայց երբ ծնողներ կլինիք, ահա Մոլիէրի կարծիքը իմաստուն է, եւ կարդաց նորա հայեացքը կանանց կրթելու մասին՝ այսինքն կանանց պարտքերի մասին: Երբ նա վերջացրեց, աշակերտներն սկսեցին ծափահարել, վարագոյրը իջեցրին: Աշակերտները շարունակեցին ծափահարել այնքան, որ վարագոյրը բարձրացրին եւ վերատեսուչն դուրս եկաւ եւ գլուխ տուաւ իր աշակերտներին եւ ուրիշներին: Բայց գլխաւոր ժողովուրդը աշակերտներ էին և նա ինքն խօսելիս նոցա էր ուղղում խօսքը: Այնուհետեւ գերասաններ ներկայացրին Կոռնէյլի Սիննայից մի արարողութիւն և Մոլիէրի Femmes savantes ամբողջապէս: Մի արարողութիւն լսելուց յետոյ ես գնացի: Կրկին մտայ դասարաններ. ամբողջ պատերը զարդարուած էին նկարներով, քարտէզներով, նշանաւոր անձերի պատկերներով, եւ ամեն դասարանի մէջ կան զանազան ժողովածուներ՝ հանքային, բոյսերի, հաւերի եւ այլն: Ամեն բան այնպէս է բարեկարգուած, որ արդարեւ կրթութեան եւ առաջադիմութեան տուն լինի, ապա թէ ոչ, ինչպէս կարող է աշակերտն առաջադիմութեան եւ կատարելագործման ոգի ստանալ, երբ դպրոցն անբարեկարգութեան եւ մշտական թերութիւնների պատկեր է ներկայացնում: Անբարեկարգ դպրոցն երբեք չէ կարող մարդիկ, սանձոտ մարդիկ արդիւնաւորել:

Ս. Էջմիածին ԽՈՐԷՆ Ծ. Վ. ՍՏԵՓԱՆԷ

ԱԳՆՂԻԱՅԵՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

ՈՒՂԵՒՈՐԱԿԱՆ ՏՊԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ե.

ԶԲՕՍԱՏԵՂԻՔ

Ամերիկայի մէջ Եւրոպայի շատ կողմերուն նման փողոցներուն վրայ սրճարաններ կամ զբօսարաններ չկան, ուր ժողովուրդը փողոցի անցուդարձը դիտէ և ժամանակ անցընէ. Անգլիոյ պէս՝ հոն ալ այդ տեսակ զբօսավայրեր շատ [illegible] չեն: կան սակայն տեղ տեղ գարեջրատուններ կամ ճաշարաններ, ուր նըստելու ազատութիւն ալ կըլլայ երբեմն, սակայն ասոնք ալ դարձեալ փողոցի վրայ չեն կրնար ըլլալ: Թատրոններ շատ կան ամեն քաղաքներու մէջ և ժողովուրդը թատերասէր է: Միայն Շիքակոյի մէջ 23 թատրոն կայ: Ամերիկեան դերասանական խումբեր ալ շատ կան, բայց ամերիկացւոց յարգը եւ սէրը կորզողներն աւելի Եւրոպայէն այցելող դերասանական խումբերն են:

Բարոյականի մասին Միացեալ Նահանգները շատ կը տարբերին իրարմէ, Շիքակօ այդ մասին ամենազեղծեալ վիճակը կը ներկայացնէ: Փողոցներու սալայատակներուն անբարեկարգ վիճակին նման, փողոցներու կանանց ալ գիշեր ժամանակ անբարեկարգ ընթացքը թէ՛ քաղաքացւոց և թէ այցելուաց մեծ մասին դժգոհութիւն կը պատճառէն:

Գինետուներն ալ շատ են Շիքակոյի և ուրիշ մեծ քաղաքներու մէջ. ասոնց համար նահանգաց օրէնքներն իրարմէ կը տարբերին: Որ մէկ նահանգի մէջ բոլորովին գոց կը պահուին գինետուները կիրակի օրեր, որ մէկին մէջ կը բացուին: Բարեկամներէս մին պատմեց թէ գինետուններ կան որ երկու նահանգներու սահմանագծին վրայ գտնուելով, երկու նահանգաց ալ օրինաց ենթակայ են, ուրով կիրակի օրեր գինետան կէսը բաց և միւս կէսը գոց կը մնայ:

* * *

ՏԻԹՐՕԱԹ

Շիքակոյի արուեստահանդէսը և քաղաքը երեք շաբաթ մնալէ վերջ, մեկնեցայ երկաթուղիով և 8 ժամ յետոյ հասայ Տիթրօաթ քաղաքը:

Այս քաղաքին մէջ ալ գիշեր ժամանակ ամենէն առաջ աչքի զարնող բանը սա է որ փողոցները լուսաւորելու համար 25-30 կանգուն բարձրութեամբ երկաթեայ սիւներ հաստատած են գետինը և անոնց գագաթը երեք մեծ ելեկտրական լոյսեր դրած են, ուրով քաղաքը շատ բարձրէն կը լուսաւորուի: Եթէ բարձր տեղէ մը քաղաքին վըրայ նայելու ըլլայ մէկը, փողոցներու այս ելեկտրական լոյսերը կը տեսնէ, որ տուներու և այլ շէնքերու տանիքներէն ալ բարձր ըլլալով, ամենքը մէկէն ակնահաճոյ տեսարան մը կը պարգեւեն: Տիթրօաթի փողոցները լայն և ընդարձակ ըլլալով այս դրութեամբ փողոցներու մէջ լուսոյ տարածումն աւելցած է:

Տիթրօաթ, Միչիկըն նահանգին գլխաւոր կեդրոնը, գեղեցիկ քաղաք մըն է ընդարձակ գետի մը եզերքը շինուած, որ բնութիւնը գեղեցիկ տեսարաններով զարդարած է: Մէկ օր կենալով այս քաղաքը, շարունակեցի երկաթուղւոյ ճամբան, որպէս զի երթամ Նիակարայի Ջրվէժը, բնութեան սքանչելիքը դիտելու:

* * *

ՆԻԱԿԱՐԱՅԻ ՋՐՎԷԺԸ

Թէ Ամերիկացւոցմէ և թէ Եւրոպացւոցմէ ամեն տարի բազում այցելուներ կ'երթան Նիակարայի Ջրվէժը տեսնելու համար: Այս տարի ալ Շիքակօ այցելողներու մեծ մասը Նիակարա հանդիպելով աւելի մեծ զմայլմամբ և յափշտակութեամբ կը դիտէին այդ սքանչելի ջրվէժը, քան Ճէքսըն Բարքի ցուցադրութիւնները:

Նիակարայի ջրվէժն առաջին անգամ 1678ին Հայր Հէնէբէն անուն կրօնաւոր քարոզիչ մը գտած է: Այն ժամանակ՝ երբ այդ կողմի վայրենիներուն մէջ էր, անոնք առաջնորդած են զինք ջրվէժին մօտ, որպէս զի «խելացի մարդը» իրենց խօսի և բացատրէ ջրվէժին հրաշալիքը:

Երբոր շոգեկառքով մօտեցանք Նիակարայի, նախ լսեցինք տխուր, միօրինակ ձայն մը, նշմարեցինք նաեւ ի հեռուստ շոգւոյ սպիտակ սիւնակ մը, որ արեւու ճառագայթներուն մէջ կը փայլէր: Հետզհետէ ձայնը սաստկացաւ, շոգւոյ տարածութիւնը մեծցաւ. գոյնզգոյն ծիածաններ սկսան երեւիլ. ճերմակ և արծաթափայլ ծով մը երեւան ելաւ. Էրի լիճն էր այդ, որուն բոլորտիքը բնութիւնը զարդարած է իր էն գեղեցիկ դալարենիներովն և ծառերովն:

Ամեն ոք շոգեկառքին դրան և պատուհաններուն քով շարուած կը դիտէր շոգւոյ ամպերն, որ մասամբ Էրիի մակերեւոյթը և քովի բնութեան տեսարանները կը ծածկէին: Ահեղագոչ ձայնն այնքան ուժգին էր որ երկաթուղւոյ կառաշարին սովորական որոտմունքը կը խափանէր: Կառաշարը տակաւ առ տակաւ ծանրացուց իր ընթացքը և կանգ առաւ:

Միչիկըն Սէնթրըլ երկաթուղւոյ ընկերութիւնը այս շնորհը կընէ ճանապարհորդաց որ Նիակարայի Ջրվէժին առջեւէն անցնելով 5 վայրկեան կը կենայ, որպէս զի ճանապարհորդք տեսնեն ջրվէժը: Հոն ամենքնիս ալ դուրս ելանք ընկերութեան յատկապէս շինած մարգագետիններուն վրայ և սկսանք դիտել ջրվէժն որ իր բոլոր պերճութեամբը աչաց առջեւ կը պարզուի:

Դժուար է անոր ճշգրիտ նկարագիրն ընել. Ջրոյ հեղեղ մը չէ որ կ'իջնայ. Էրի մեծ լիճը՝ ովկիանոսի նման ալեկոծող ծով մըն է որ նեղուցի մը մէջէ ճամբայ գըտած, կը թափի վար՝ կ'իյնայ 160 ոտք բարձրութենէ մը վար ապառաժներու վրայ ջախջախուելով, զարնուելով և ինչ ձայն, ինչ դղրդիւն, ինչ գոռում: Ովկիանոսի մէջ հովին և ծովին էն սաստիկ կռիւները չեն կրնար այդ ձայնն յառաջ բերել: Անգլիացի գրագէտ մը չկրնալով ուրիշ կերպով բացատրութիւն տալ այդ ձայնին վրայ, ըսած է. «Եթէ Դանիէլի ժամանակէն ի վեր բոլոր առիւծներն ողջ մնալով մէկ բերան գոռային, այդ ձայնը պիտի նմանէր Նիակարայի ձայնին»:

Այս առաջին տպաւորութիւնը զոր Նիակարայի Ջրվէժը կը ներգործէ մարդուս վրայ, անմոռանալի է. անոր տխուր եւ մելամաղձոտ ձայնը միանգամայն հեշտալի ներգործութիւն կ'ընէ մտքի վրայ: Ով որ կը մօտենայ առաջին անգամ անոր, կը մոռնայ իր քովի ընկերը. կը դադրեցնէ իր խօսքը. միտքը չը խորհիր ա՛լ ոչինչ. թմրութիւն մը, յափշտակութիւն մը զայն կը պաշարէ. բնութեան գերագոյն կարողութեան զօրութիւնը կը տեսնէ:

Չկայ բան մը Նիակարայի ջրվէժին հաւասարող. Գերմանիոյ մէջ Հռենոս գետին անկումը, Նորվէկիոյ մէջ բազմաթիւ ջրվէժներ ուրիշ բան չեն ասոր բաղդատմամբ բայց եթէ բանաստեղծական տեսարաններ և գեղեցիկ պատկերներ:

Շատով լրացաւ հինգ վայրկեանը եւ սուլիչ ձայներ կոչեցին մեզ դառնալ կըրկին երկաթուղւոյ մէջ:

* * *

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿՈՂՄԸ

Նիակարայի ջրվէժը երբ վար կը թափի ընդարձակ գետ մը կը կազմէ որ օձապտոյտ ընթացքով կ'երթայ Օնթարիօյ լիճը կը թափի: Այս գետին մէկ կողմն է Գանատա (անգղիական երկիր) և միւս կողմն է ամերիկեան մասը: Մեր կառաշարն այժմ Գանատայի կողմն ըլլալով այդ կողմի կայարանն հասանք:

Երկաթուղւոյ պաշտօնեաներէն մին ստիպեց զիս որ ամերիկեան կողմն անցնիլ օթեւանելու. «Կը ձանձրանաք եթէ այս կողմը կենաք, ըսաւ. Գանատացիք ի՞նչ ունին. մանաւանդ ժողովուրդն ալ չկրնի սիրել»: Զարմանալի չէր անոր այս կերպ խօսիլը, վասն զի ինքը ամերիկացի էր: Երկու օր վերջը Գանատայի կողմն անցնելով Գանատացւոյ մը հանդիպեցայ որ միեւնոյն բանն ըսաւ ամերիկեան կողմին համար թէ «Ամերիկացիք ի՞նչ ունին» ըսեն: Ինչ և է, մեր կառաշարը գետին վրայ կախուած կամուրջէն ամերիկեան կողմն անցնելով, հոն օթեւանեցայ:

Նիակարա գետին ամերիկեան կողմն արդարեւ աւելի բազմաթիւ տուներ եւ օթեւաններ կան քան Գանատայի կողմն. եւ աւելի ժողովրդեան բազմութիւն կը տեսնուի: Այս կողմն՝ որ յարդ գիւղ մ'էր, այսուհետեւ քաղաքի մը վերածելու ջանքեր կան, մէկ կողմանէ գործարաններ և միւս կողմանէ բնակութիւններ շատցնելով. գործարանները շոգւոյ զօրութեան տեղ Նիակարայի թափող ջուրին զօրութեամբը պիտի բանին և արդէն մէկ քանի մեծ գործարաններ շինուած են այդպէս:

Ամերիկացիք այս կողմն որքան ալ քաղաք մը շինելու մտադիր են այժմ, իրենց երկրին փառքն եղող այս Ջրվէժն իր ամեն գեղեցկութեամբը պահպանելու ալ ջանադիր եղած և Ջրվէժին բոլորտիքը հասարակաց պարտէզներ շինած են: Մինչեւ տասը տարի առաջ Ջրվէժին բոլորտիքը գտնուած հողերը մասնաւորաց սեփականութիւն էին: Անգլիացի բարեկամ մը պատմեց ինձ թէ 12 տարի առաջ հոն այցելած ըլլալով կարելի չէ եղեր հեռուէն Ջրվէժը տեսնել, որովհետեւ հողատէրք Ջրվէժին բոլորտիքը ընդարձակ և բարձր փայտաշէն շրջապատեր շինած ըլլալով, այցելուները պարտէին բաւական դրամ ծախսել շրջապատէն ներս մտնելու և Ջրվէժը տեսնելու համար: Տասը տարի է որ Ամերիկայի կառավարութիւնը այդ հողերը գնած եւ հասարակաց պարտէզի վերածելով ազգային սեփականութիւն ըրած է:

Այս պարտէզներու մէջ շրջելուն համար Ջրվէժն աւելի բանաստեղծական երեւոյթով մը կ'երեւայ, բայց եթէ ուզենք Ջրվէժն իր փառաւորութեանը մէջ տեսնել, անցնելու ենք Կօթ կղզին:

* * *

ԿՕԹ ԿՂԶԻՆ

Նիակարայի այն կողմն ուրկէ Էրի լիճը գահավիժելով կուգայ եւ կը սկսի թափիլ վար, բնութիւնը տարօրինակ բաներ ըրած է: Ճիշդ հոսանաց մէջտեղ կղզի մը կայ, Կօթ կղզի ըսուածը, որ կամուրջներով հաղորդակցութեան մէջ է ամերիկեան կողմի պարտէզին հետ: Այս ամբողջ կղզին պարտէզ մ'է, ոչ թէ մարդոց ձեռքով տընկուած ծաղիկներու, այլ բնութենէն առաջ եկած ամեն տեսակ տունկերով եւ ծառերով. մարդիկ միայն սա ըրած են որ մաքուր ճամբաներ շինած են ամեն կողմ որպէս զի այցելուները կառքով կամ ոտքով շրջագային: Այս կղզւոյն բոլորտիքը շրջելը կէս ժամ կը տեւէ և ունի ուրիշ մէկ քանի կղզեակներ իր շուրջը որոց հետ կամուրջներով միացած է: Էրի լիճին հոսանքը ասոնց բոլորտիքէն թաւալելով, զարնուելով, անցած ատեն՝ այցելուին աչաց կը ներկայացնէ անանկ տեսարաններ որոնք լաւ կարելի չէ երեւակայել:

Հիմա գանք կրկին Նիակարայի ջրվէժին, վերոյիշեալ Կօթ կղզին երկու մասի բաժնած է ջրվէժը. մին Միացեալ Նահանգաց կողմն ըլլալով կը կոչուի ամերիկեան ջրվէժ: Հոս ջրվէժը կը թափի 1000 ոտնաչափ լայնութեամբ ապառաժներու վըրայէ եւ կ'իջնէ 160 ոտնաչափ վար ապառաժներու վրայ: Կօթ կղզւոյն միւս կողմն է Գանատայի ջրվէժը, որ կիսաշրջանակ ապառաժուտ երկիրէ մը վար կը թափի եւ ունի 2600 ոտնաչափ լայնութիւն: Հաշուեղած է որ միայն Գանատայի ջրվէժէն թափող ջուրին քանակութիւնը մէկ ժամուան մէջ վեր ի վերոյ 1,500,000,000 խորանարդ ոտք ջուր է:

Մանչէսթր ՏԻԳՐԱՆ ՆԱՀԱՊԵՏԵԱՆ

Դաստիարակ ուսուցիչ մը, որ կարող է թէ արդի դրութեամբ ընթերցարանի և մանաւանդ նախակրթարանի երկրորդական դասերն աւանդել՝ միայն պաշտօն մը կը փնտռէ ազգային վարժարանաց միոյն մէջ. դիմել Արեւելքի խմբագրատունը:

ՆՈՐ ԳԻՒՏ
ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԱԿՌԱՅԻ ԼԻՆՏԵՐՈՒ
ՏԱԼԻՔՃԵԱՆ ԹԵՆՏՐՃԵԱՆ

Արհեստական ակռաներու յատուկ նորագիւտ լինտեր՝ երեւցած մասը միակտուր կիսաւածէ (Էմայլ): Ո՛չ մէկ ձեւի մէջ քաուչու (լաստիկ) չեն պարունակեր բնաւ: Գլխաւոր առաւելութիւն՝ բերնէ հանելու և լուալու պէտք չունին: Իւրաքանչիւր մարդու իր լինտերու մասնաւորին ու անոնց ուսուցիկ ելեւէջներովը կը պատրաստուին, այնպէս որ կարելի չէ արհեստականը բնականէն զանազանել, իսկ ներսի մասերը 24 այար միակտուր ոսկի է:

Առողջապահական տեսակէտով կայս. բժշկական վարժարանի ժողովէն քննուած և Առեւտրական ու Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութենէն 15 տարուան համար հնարիչի արտօնութիւն տրուած է:

Արգոյ հասարակութեան կընծայեմ՝ արհեստական ակռաներու գործածութեան այն դիւրութիւնները որք մինչեւ ցարդ տեսնուած չեն բնաւ: Կը շինեմ ամբողջ կամ անջատ շարքեր՝ առանց զսպանակի, առջի օրերէն կատարեալ արտասանութիւն, հանգիստ ծամողութիւն և դիմացկունութիւն երաշխաւորեալ, մինչեւ վերջը առանց փոփոխութեան բերնի մէջ: Աղտէ, հոտէ, կոտրելէ բոլորովին զերծ: Ամբողջ կզակ մը՝ թէ՛ վերի և թէ՛ վարի մասեր 14էն 18 ոսկէ ծանրութեամբ:

Դիմել, բաց ի կիրակիէ, ամեն օր յամ 4էն 10 (Ը. Թ.) Բերա, Թագսիմ փողոց: Թիւ 3: 982 3—28

SANS
Opium, Morphine ni Codéine
les Pectoraux de Nafé
sont ordonnés avec sécurité et succès

Pâte et Sirop
de Nafé de
DELANGRENIER
PARIS
53, Rue Vivienne
ET PHARMACIES.
Dépôt dans toutes bonnes Phies.

CONTRE
Toux, Grippe, Influenza
Bronchites
Coqueluche
et Irritations de Poitrine et de Gorge

ՕՍՄ · ԿԱՅՍ · ՊԱՆՔԱ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Դրամագլուխ 10,000,000 անգլ. ոսկի

Կեդրոնատեղի Ղալաթիա
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՊՈԼԻՍ
Համիտիյէ փողոց, Թոմրուկ խան
ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ Ի ԲԵՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ, Թիւ 190

ԳԼԽԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՔ
Ի ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ Ի ՓԱՐԻԶ

Մասնաճիւղեր

Ատալիա
Ատանա
Այտըն
Հալէպ
Կերասունտ
Ադր.պոլիս
Էնեպօլի
Պաղտատ
Պէյրութ
Պրուսա
Դամասկոս
Դանիա
Լառնաքա
Գանիքէ
Լիմասոլ
Մերսին
Նազիլլի
Նիկոսիա
Ուշաք
Փիլիպէ
Բօր-Սայիտ
Ռուսճուք
Սելանիկ
Սամսոն
Իզմիր
Սոֆիա
Տրապիզոն

Պարտամուրհակներու եւ արժէթուղթերու յանձնման փոխարէն առաժ փոխ կը տրուի որոշ պայմանաժամով կամ ընթացիկ հաշուով:

Դրամագլխոյ արժէթուղթերու:

Հանում փոխանակագրերու, չէքերու, վարկաթուղթերու եւ հեռագրական հրամանագրերու Թուրքիոյ եւ արտասահմանի գլխաւոր քաղաքներուն վրայ:

Բացում ընթացիկ հաշիւներու, պահպանում արժէթուղթերու եւ արժէքաւոր նիւթերու:

Գանձում կտրօններու, արժէթուղթերու՝ Թուրքիոյ եւ արտասահմանի վրայ: Վաճառում եւ գնում դրամներու:

Օսմ. կայս. Պանքան կ'ընդունի դրամական աւանդներ որոշ պայմանաժամով եւ հետեւեալ առ ստար տոկոսի սակերով.

Տարին 2½ % մէկ տարուան պայմանաժամու աւանդի համար.

Տարին 1½ % վեց ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար.

Տարին 1 % երեք ամսուան պայմանաժամով աւանդի համար:

ՊԱՆՔԱՅԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ կը ստանձնէ բոլոր վերոյիշեալ գործողութիւնները եւ բաց աստի փոխառութիւններ կ'ընէ ապրանքներու վրայ եւ ապրանքներ կ'ընդունի իբր աւանդ:

Բերայի գրասենեակն ալ կը կատարէ Պանքայի բոլոր այս գործողութիւնները բաց ի ապրանքներէն: Ասկից զատ, օրուան գինովը կը ծախէ եւ կը գնէ՝ անմիջական յանձնումով, վիճակահանութեան զանազան թուղթեր, ինչպէս, Փարիզ քաղաքին պարտաթուղթեր, օսմանեան պարպարտաթուղթեր, հելլենական պարտաթուղթեր, Պանամայի պարտաթուղթեր, եւ այլն եւ այլն:

ՊԱՆՔԱՅԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ եւ ԲԵՐԱՅԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԸ կը ծախեն նաեւ օսմ. պարտաթուղթերու բրոմէսներ, եւ արժէթուղթեր կ'ընդունին, ընթացիկ հաշուով, մինչեւ 50 օսմ. ոսկի՝ տարին 3% տոկոսով:

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐՉԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ
Ն. ԱՆԴՐԻՈՄԵՆՈ
Ի ԲԵՐԱ Ի ՊՈԼԻՍ
Մեծ փողոց 283 Սուլթ. Պայազիտ փողոցէ 99

Պատիւ ունիմ ծանուցանել յարգոյ հասարակութեան թէ գոհացնելու համար Բերայի եւ շրջակայից բազմաթիւ յաճախորդներս, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ բարեկամներս որք արդէն կըցած են գնահատել իմ լուսանկարչական աշխատութիւններս, մեծ լուսանկարչատուն մը հաստատեցի ի Բերա: Այս նոր հաստատութիւնը լուսանկարչական առաջնակարգ հաստատութիւններու հաւասար դիրքի մէջ դնելու եւ զայն արժանի ընծայելու համար բարեգործներուն, ոչ մէկ զոհողութիւն չեմ խնայած: Գործառնականներս ունին վերջերս հնարուած գործիներ եւ անոնց [illegible] մանրամասնութիւններն, այնպէս որ ամեն մարդ կրնայ իր լուսանկարն հանել տալ իր ճաշակին համեմատ, ամենէն պզտիկ ձեւէն մինչեւ բնական մեծութեամբ:

Երկանգամայ փորձառութիւն մը եւ լուսանկարչական գործիներուս բազմազանութիւնը երաշխիք մըն են թէ իմ [illegible] լաւագոյնս պիտի յաջողին:

Այս բաժիններուս ընդունելութեան առաւելիք համար կը բացէ այցելել իմ լուսանկարչատունս եւ, եթէ փափաք յայտնեն, փորձ մը հանել տալ յետագայապէս համեմատելու համար:

Լուսանկարները կը յաջողին թէ՛ մշուշապատ օդին եւ թէ՛ պայծառ օդին:

Գիները համեմատապէս չափաւոր են:

822 68—100

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԳՐԱՏՈՒՆ Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Կ. Պոլիս Պօհճէ գաբու Թիւ 4

Ե. ՑԵՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
Բառագիրք Հայերէն—Գաղղիերէն
Բառեր և ոճեր 25,000է աւելի

413էջերէ բաղկացեալ սոյն բառագիրքը կարեւոր պակաս մը կը լեցնէ մեր դասագրոց շարքին մէջ: Բացի գործածական բոլոր բառերէն ու ոճերէն՝ ունի կէլէն նորաբանութիւններ, 1000է աւելի գիտական բառեր և գրքին վերջն ալ նոյնանուն յատուկ անուններ: Հայ լեզուի նոր շինուած բառերու ճշգրիտ նշանակութիւնները գրուած են: Բառ մը նայողը թո՛ղ չտարակուսի թէ պիտի գտնէ՛ ճիշդ գաղղիերէնը: Դիրքով փոքր է, բայց պարունակութեամբ շատ ճոխ. տպագրութիւն մաքուր, թուղթ ընտիր, իսկ կազմ բոլորովին նորաձեւ մը որ գրպանի միայն սեփհական է և շատ հաստատուն:

1. Բաղդոնէ պարզ կազմ	գին	15
2. Փառակազմ լաթ	»	17 1/2
3. » կիսակաշի	»	20

Օտար երկրի համար 3.25, 3.75, 4.25 ֆր.

Ամէն գրավաճառաց քով: Կեդրոնատեղին հրատարակողին գրատունը և Կալաթիա Ե. Վրոյր և Ընկ. թղթավաճառանոցը:

[illegible] փօստի ծախքը գինին վրայ է:

Մեծաքանակ գնողաց գոհացուցիչ զեղչ:
4—15

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Դիւրութիւն ընծայելու համար այն հիւանդաց որք կը փափաքին երեք չորս փորձառու եւ ճարտար բժիշկներ ի մի հաւաքելով խորհրդակցութիւններ կատարել եւ իրենց հին կամ նոր հիւանդութիւններուն արագապէս դարման ստանալ, այս անգամ Պոլիս, Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դէմ ԷՄԻՐՃԵԱՆ Դեղարանին մէջ խորհրդակցութեան սենեակներ պատրաստուած են յորում Բշ. Դշ. և Ուր. օրերը ժամը 9էն 11 (Ը. Թ.) փորձ բժիշկներ հաւաքուելով՝ [illegible] ամեն տեսակ հիւանդները խորհրդակցութեամբ պիտի դարմանեն շատ չափաւոր այցելագինով:

Դեղարանէն կարելի է տեղեկութիւն ստանալ խորհրդակցութեան մասնակցող բժիշկներուն անուանց վրայ:

Ընդդէմ դժուարամարսութեան.—Շասէնի Գինի:

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ, ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՇՈՒԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
Քէօփրիւլիւ Ապպաս խան, Թիւ 4. Մաքրուճեօլլար իչի, Ստամպօլ. Ամեն օր կէս օրէն վերջը

Սոյն գրասենեակի տնօրէնն, որ երկար տարիներ Օսմ. դատարանաց մէջ զանազան պաշտօններ վարելէ յետոյ այժմ փաստաբանութեան հետեւած է, կը վարէ սոյն գրասենեակի տնօրէնութիւնը:

ԿԸ ԽՄԲԱԳՐԷ Թուրք. լեզուաւ Օսմ. ամէն նախարարութեանց և մասնաւորապէս դատարանաց ուղղելի ամէն կարգի և տեսակի աղերսագիր, իլմիրագ, լահիա, բրօթէսթօ ինչպէս նաեւ ընկերական, առեւտրական և վաճառականական պայմանագիր, ծրագիր, մուրհակ, նամակ, յօդուած, ազդագիր և այլն:

Ընծեռած է ամեն միջոց և ձեռնհաս անձանց օժանդակութիւնն, որոց օժանդակութեամբը կը ստանձնէ.

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ օտար տէրութեանց Կ. Պոլսոյ հիւպատոսարանաց և Պատրիարքարանաց ուղղելի դատական, առեւտրական, վաճառականական և ընկերական նմանօրինակ ամեն կարգի և տեսակի գրութեանց՝ հայ. յուն. գաղ. անգ. գերմ. իտալ. ռուս. սպան. Էբրայեց. և պուլղ. լեզուօք:

ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆ՝ յիշեալ լեզուօք խմբագրեալ նոյնօրինակ ամեն կարգի եւ տեսակի գրութեանց՝ որ լեզուէ որ կը պահանջուի:

ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ՝ չփոթ եւ կնճռալից հաշուոց. Տոմարակալութեան դրութեան վերածումն անկարգ տումարաց:

Գաղտնապահութիւն, ճշդապահութիւն երաշխաւորեալ:

ԱՂԱՒՆԻ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԳԻՐՔԵՐՈՒ
ՊԱՅՄԱՆՔ ՎՃԱՐՄԱՆ
Գիրքերը կը տրուին Փարիզի գնով

100 ֆրանքի և աւելի պակաս ամեն յանձնարարութեան համար վճարումը պիտի ըլլայ ամսական

ՀԻՆԳ ՖՐԱՆԳ
5

Փոխադրութեան ծախքը գնողին վրայ է. Մեկ հետ յարաբերութիւն չունեցող անձերէն կը խնդրուի որ երաշխաւորութիւն մը տան տեղւոյ վրայ:

Ա. Տ. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ
Ղալաթիա, 10, Խավերար խան, Ղալաթիա 10,
331 17—48

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԼԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէյի Խասսայի շահանէ լիւն սլընաճագ սապօնըն մինագասասընա պաշլանաճաղընտան թալիպ օլանլարըն բազար վէ չարշամպահ կիւնլէրի Խազինէյի ճէլիլէյի միւշարիւլէյհանեէ կէլմէլէրի իլան օլունուր:

15 չուպաթ 309 2—3

ԻԼԱՆ ԴԱՊԸ ՍԵՐԱՍՔԵՐԻ

Համիտիյէ Թիւրպէի Շէրիֆէսի ճիվարընտա միւճէտտէտէն ինշա օլունան ժանտարմա գարաղօլխանէսինին թանզիֆինտէ պուլունան տիւքքեան 31ի ահնէյի մալիէսի մարտը իպթիտաըընտան իթիպարէն 1 սէնէյիլիք օլարագ վէ սէրայի օսմանի 100 ղրշ. հիւսալը իլէ շէհրի 250 ղրշ. իլէ իճարէ վիրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն նիհայէթ չուպաթըն 22ինճի կիւնինէ գատար ժանտարմա տաիրէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր: Նօ. 23 1—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

88'

ՆՈՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3.000.000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,141,290
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,794,012

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,146,418
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,099,000

Ընկերութիւնք Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. Նաեւ իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամարկղներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Պէնճէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 Ա. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեան։

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ԿՈՆԻԱՔ

Ա. ԵՒ Ի. ԵՒ Ե. ԵՒ ՄԷԹԱՔՍԱՍ ԵՂԲԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՍՊԱՌՈՒՄ ՀԱՐԱԶԱՏ ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ԽԱՂՈՂԻ ԳԻՆԻԷՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵԱԼ

ՅԱՆՁՆԱԿԱՏԱՐ ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Վ. ԹԱԳԱՒՈՐԻ (15 Դեկտ. 1892)

ԱՐՔՈՒՆԵԱՑ Ն. Թ. ԹԱԳԱԺԱՌԱՆԳ ԿՈՆՍՏԱՆՏԻՆՈՍԻ (16 Յունվ. 1893)

ԵՒ ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԱՑ

Գրաւոր յանձնարարութիւններով վաւերացեալ թէ՛ ներքին և թէ արտաքին նշանաւորագոյն բժիշկներէ եւ քիմիագէտներէ, որոց անուանքը կը տեսնուին իւրաքանչիւր շիշի վրայ փակցուած վկայագիրներուն մէջ։

ՍՊԱՌՈՒՄ.—Արտաքին յանձնարարութիւնք եւ առաքում վեցամսեայ 1892ին հոկտեմբեր ամսոյն սկիզբէն մինչեւ 1893ի ապրիլ սկիզբը՝ 12,314 ՄՆՏՈՒԿ եւ 219 ՏԱԿԱՌ ԳՈՆԵԱՔ հաստատեալ պաշտօնական վկայութեամբ Պիրէայի նաւային գործակալաց, այսինքն Բանէլլինիոնի, Ջըռմվըլէի, Լոյտի, Ֆրէսինէի, Մէսաժըրիի, իտալական Ֆլօրիոյի շոգենաւային ընկերութեանց.

ԱՌԱՔՄՈՒՆՔ.—Եգիպտոս, Կարմիր ծովոյն եզերք (Սուաքիմ, Մասաուա եւ այլուր), Փորթ Սայիտ, Սուէզ, Արաբիոյ, Պէյրութ, Լաթաքիա, Իսքէնտէրուն, Կիպրոս, Սուսամ, Սագըզ, Իզմիր, Կրէտէ, Միտիլի, Տարտանէլ, Այնօրօս, Սէլանիկ, Փորթօլագօ, Գավալա, Տէտէ-Աղաճ, Կ. Պոլիս, Օրտու, Սինոպ, Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռուսաստան, Իպրայիլ, Կալաց, Սուլինա, Քէօսթէնճէ, Մէտաւն, Ալպանիա, Թրիէսթ (Գերմանիոյ համար) այսինքն.

Փանէլլինիոնի շոգենաւերով սնտուկ 4,042 տակառ 9։—Ջըռմվըլի շոգենաւերով սնտուկ 5,704 տակառ 65։—Ռուսական շոգենաւերով սնտուկ 1,729 տակառ 47։—Լոյտի շոգենաւերով սնտուկ 436 տակառ 6։—Ֆլօրիոյի շոգենաւերով սնտուկ 185 տակառ 7։—Ֆրէսինէի շոգենաւերով սնտուկ 174։—Մէսաժըրիի շոգենաւերով սնտուկ 44։ Գումար ընդ ամենը սնտուկ 12,314, տակառ 219։

Առագաստաւոր նաւերով, այլ եւ այլ միջոցներով, որպէս նաեւ ոչ ուղղակի զանազան գաւառաց առաքումներն եւ տեղական սպառումը չեն պարունակուիր վերի քանակութեանց մէջ։

Գոնեակի տարեկան ընդհանուր սպառումն օտար երկիրներու մէջ 1,000,000 ֆրանքի արժողութիւն։ ԻՐԱԿԱՆ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՆԵԱՔ 600,000, ՇԻՇԻ ՀԱՄԱՐ ՑԱՐՄԱՐ ՏԱԿԱՌԱՑ ՄԷՋ։ Երաշխաւորութիւն պատւոյ փաղաքշէ հարազատութեան 100,000 Ֆրանք. սոյն գործարանին մէջ կը պատրաստուին նաեւ անուշ ըմպելեաց ի լոյր տեսակները խաղողի հարազատ ցքէ։ Ցած ընտիր տեսակներ եւ եւրոպականներու հետ մրցելու կարող։ Նոյնպէս տակառներով ընտիր Ռոմեր եւս կը վաճառուին։

ԳՈՐԾԱՐԱՆ «ԱՄՊԷԼՕՍ», (ԱՑՖԻ). Ի ՊԻՐԷԱՑ «ԱՊՈԼԼՈՆԻ» ՀՐԱՊԱՐԱԿԻՆ ՔՈՎ։ 773

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Շամտա ինչա օլունմագտա պուլունան բիւատէ գըլյասը իչուն միւպայասը մուգթազի Պուզթէլ Թիմուրլարըն Պէյրութ սահիլինտէ վաքօր տէրոսինինտէ ճինէթը ասքերիէյէ թէսլիմ օլունմագ չարթը իլէ պէհէր աթիք գըլէսի Պէյրութ լաճի իլէ սիմ մէճիտիյէ 23 ղրշ. հիսապը իլէ 34½ փարայա թալիպի ուզէրինտէ գալըըղընտան թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն չուպաթըն 22ինճի սալը կիւնինէ գատար ինչաաթը ասքերիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 21 2—3

Պայթալմթը Սալթանաթը Սէնիէտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէ իչուն միւպայասը մէվգըլ միւնագասայա գօնուլան 120,000 ճէսիտ չէքի հաթապըն չուպաթը րուսինին 21ինճի բազար իրթէսի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի տախի թէգարրուր խուճէք փիյաթտան 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ խուլէճէկինտէն իմ ասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 22 2—3

Տօն կէօմլէք իչուն Ամերիգան թօփ 20,000 պէհէր թօփը 32 ղրշ., Իւիլլիւ սիյահ տիպէթ արշունը ճէտտիտ 1100 պէհէր արշունը ճէտտիտ 10½ ղրշ., բամուքլը սիյահ տիպէթ արշունը ճէտտիտ 2710 պէհէր արշունը ճէտտիտ 3 ղրշ. 35 փարա, Եվրոպա իւին իւլիկլինտէն հէրի խըմլի գըրմըզը գայթան արշունը ճէտտիտ 36,000 պէհէր արշունը ճէտտիտ 4.75 փարա, սիյահ գալըն խասը իւին գայթան արշունը ճէտտիտ 26,650 պէհէր արշունը ճէտտիտ 16,6 փարա, ինչիլ իւին գայթան արշունը ճէտտիտ 15,000 պէհէր արշունը ճէտտիտ 7 փարա, 1 նումէրօ գալըն ինկիլիզ քէթէն պէգի արշունը ճէտտիտ 15,000 պէհէր արշունը ճէտտիտ 4 ղրշ. 30 փարա, փուրքիլի նէֆէրաթ միւսկիլիւ ատէտ 45,000 պէհէր ատէտի 20 փարա, նումէրօլը վէ նումէրօսըզ տուլմէ ատէտ 76483 պէհէր ղըրօսասը 7 ղրշ. 34 փարա, թօփ ալամէթլի տուլմէ ատէտ 112880 պէհէր ղըրօսասը 7 ղրշ., այ ըլըրմըզը սագըր տուլմէ 36105 պէհէր ղըրօսասը 2 փարա, սիյահ քէպիր գօպչա չիֆթ 17,520 պէհէր 1000 չիֆթի 10 ղրշ.։

Նիզամիէ ըլպիսէ վէ սարաճխանէ անպարլարը իչուն միւպայա օլունաճագը մուգատտէմէ իլան օլունան պալատէ մուրագգամ էչեա փիյաթ մուրագգամլարը իլէ թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ չուպաթը րուսինին 23ինճի չարշամպիհ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիէրի վիրիլէճէկինտէն փիյաթլարընըն թէնզիլի իլէ իթայա վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 23 2—3

Ֆէս վէ Իզմիր փապրիգաի հիւմայունլարը իչուն միւպայա օլունմագ իւզրէ մէվգըլ միւնագասայա գօնուլան 27,000 գըլէի ճէտտիտ մատէն խաղըըն պէհէր գըլէի ճէտտիտի 35 փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ չուպաթը րուսինին 21ինճի բազար իրթէսի կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիէսի վիրիլէճէկինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնի տախի 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 18 3—3

Եանիա վէ մէվագըինտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէնին մէվգըի միւնագասայա չըգարըլան էրզին պէհէր քիլօղրամը 72, վէ Իրօզէնին 62, վէ Լօրօսըն 65 փարա փիյաթլարը իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղունտան մէզքիւր փիյաթլարտան թէնզիլաթ իճրասը իլէ իթայա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 19 3—3

Թարապլուսը Ղարպ Ֆըրգայի ասքէրիէսի իլէ Պէնղազիտէ պուլունան ասաքիրը Շահանէ իտարէսի իչուն մահալլինտէ թէսլիմ օլունմագ իւզրէ միւպայասը միւնագասայա վազ օլունան 10,000 քիլէ պուղտայըն պէհէր քիլէսի 50 ղրշ.տա 226,000 գըյէ սամանըն պէհէր գըյէսի 42 փարատա թալիպի էօհտէսինտէ պուլունմուշ օլտուղունտան իչպու չուպաթը րուսինին 16ըննը չարշանպիհ կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէրէք իրթէսի բէնչշէնպիհ կիւնի 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ խուլէճէկլինտէն մէզքիւր փիյաթլարտան թէնզիլաթ իճրասը իլէ գիւըր օլունան պուղտայ վէ սամանըն իթասընա թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 20 3—3

ԹԻՒ 4711

D'EAU DE COLOGNE
№ 4711

ԱՄԵՆԷՆ ԱՊԱՀՈՎ [illegible]
ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ [illegible]

[illegible]

Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵԸ
(Պիտակ կապոյտ-ոսկի)
FERD. MULHENS, COLOGNE
Ճանչցուած իբր
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԱՐՔԱՆ

Կը գտնուի հոտեղինաց ամէն վաճառատուններու մէջ։ 844 37—48

ԱՅԵՐԻ ՉԵՐՐԻ ԲԷՔԹՕՐԱԼ

Այէրի Չէրրի բէքթօրալն արագապէս կը բուժէ հազբուխները, հազերը, կոկորդի վէրքը, փողացաւը, բորբոքումն հազագի, բորբոքումն շնչափողի, շնչարգելութիւն եւ այլն։

Այս դեղը հրաշալի կերպիւ կը զօրացնէ տկար թոքերը, կը հանդարտեցնէ թոքային գրգռումները եւ կապուտ հազի եւ յառաջացեալ թոքախտի համար միակ դարմանն է որ հզօրապէս կ'սփոփէ ու կը կազդուրէ։

Այէրի Չէրրի Բէքթօրալն՝ որ այնքան մեծ համբաւ ստացած է իբրեւ ամենէն հզօրագոյն դարմանն զոր գիտութիւնը ի լոյս ընծայեց, նորա կոկորդի եւ թոքային տկարութեանց վերայ ունեցած ուժգին եւ միօրինակ ներգործութեան ազդեցութեամբն է, որով միանգամայն իւր առաքինութեանց ջատագովն եւ պաշտպանը կը հանդիսանայ։

Չէրրի Բէքթօրալն ընտանեկան գործածութեան համար եղած ուրիշ ամէն դեղերէ գերազանցն է եւ համեղ։ Գործածութեան եղանակը շիշերուն հետ կը տրուի։

Կը ծախուի մայրաքաղաքիս մէջ զանազան դեղագործաց քով։ Կեդրոնատեղին է Ս. Մ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐԱՑ Ամերիկեան վաճառատունն, ի Ղալաթիա Կոստանդնուպոլսոյ։ 906

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Կ. ՆԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ Ց. ԽՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

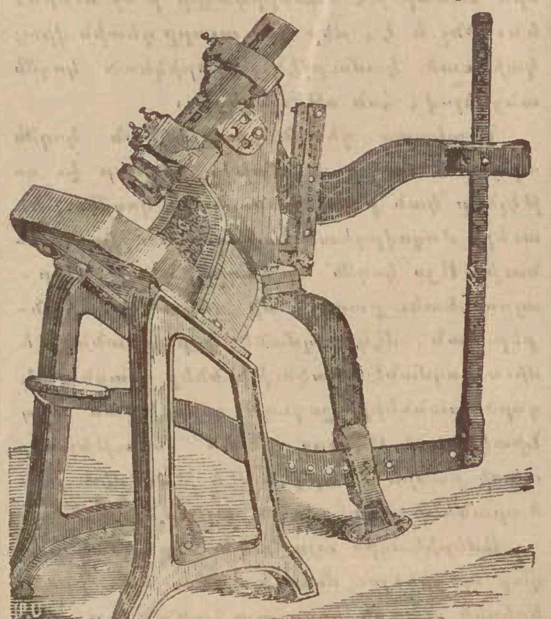

[illegible]

Թէյի, լօգումի, հէլվայի, խամէարի, բէչէլի, խաւհվէի, չաքարի, սիկառի, թուղթի և այլ բազում սփոփոյից յատուկ տուփեր նոր և գեղեցիկ ձեւերով և գոյներով։

Լուսավառութեան յատուկ լապտերներ, տան վերաբերեալ ամեն տեսակ կաներ, պարանի դոյլեր, լուացարաններ, եւն. եւն. եւրոպական ճաշակաւ ներկուած։

Դիւրամատչելի ամենուն։

Մեծաքանակ յանձնարարութիւնք թէ Պոլսէն և թէ գաւառներէն փութով և ճշգրտութեամբ կը կատարուին։ 719

Պահճէ-Գափու, Բասիմ Բաշյա խանի դէմն

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

[illegible] Լիվէրբուլ և Ալեքսանդրիոյ միջեւ

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ումպրիա	7718	Գասգոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Ուրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բավոնիա	5587	Աղլաս	[illegible]393
Սէֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	[illegible]246
Սիթիա	4557	Բալմիրա	2[illegible]44
Ալկբրո	2143	Թրինիտատ	1899
Քէտար	1876	Մորօգգօ	1855
Շէրպուրկ	1614		

Մարտին շոգենաւը Լիվըրբուլէն աստ կը սպասուի դէպ ի մարտ 8։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակատար
Thomas C. Joly
Ալիքսիատիս խան, Թիւ 401
Ղալաթիա 932

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ Ւ ՄԱՐՈՔԵԱՆ
Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Պոլսոյ միջեւ կանոնաւորապէս բանող

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւաղչէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸԳՈՒԼ
Մումհանէ Սիթէ-Ֆրանսէզ
477

ԻՈՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ ի Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պոնդ փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,813
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն»-ի խ...	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունն՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Բայսլըեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, քարաքէօյի հրապարակը, Իէնի-խան առաջին յարկ։ 690

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօրու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, կանայք, տկարակազմ Տղայները և ամէն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

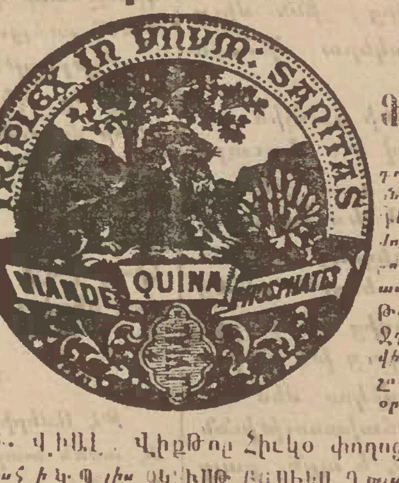

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄՍԻ ՀԻՒԹ ՖՈՍՖԱՏ ԴԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղն է միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, թեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, փորձաւութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան և ամէն վիճակներուն որոց շատեր չորս կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ — Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ. Վիքթօր Հիւկօ փողոց 14 — ԼԻՈՆ 438

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՍԷՆ ԻՍԹ ԲԱՍԷՆԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թիւ 55. Փարրանքն կը վաճառուի ամէն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՏԻԳՐ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
4 ՓԱՀՃԷ-ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինարի արհեստական ատամներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասատար ցաւած ատամները, ոսկի, արծաթ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամէն տեսակ բերնի և ատամի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն. Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօայըլ Վինտսօրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգիլէ մազերու թափին նայլն. Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է. Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է. Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն առանց որ և է ծախքի. Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վէլժէնի վարդի օպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ. Այս եւս կը ծախուի Ռօայըլ Վինտսօրի ծախուած տեղերը։

[illegible]
8
ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՈՏՆԱՄԱՆՆԵՐՈՒ
Պ. ԲԱԹՍԻՔԱՔԻՍ
ՊԷՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 309

Այս մթերանոցին տէրը, Պ. Բաթսիքաքիս, կը ծանուցանէ իր արգոյ յաճախորդներուն և հասարակութեան թէ տարւան ամեն եղանակներուն իր մթերանոցին մէջ պիտի գտնեն ամեն տեսակ պատրաստ կօշիկներ և թէ գործատուն մը ունի ուր յանձնարարութեամբ կօշիկներ կը պատրաստուին էրիկ մարդերու, կիներու և տղաքներու համար, գործածելով առաջնակարգ նիւթեր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ ամենէն համբաւաւոր գործարաններէ եկած եւ իրենց վայելչութեամբը, տոկունութեամբն ու գիներու համեստութեամբը նշանաւոր։ Յանձնարարութիւնները կը կատարուին արագ եւ կէտ առ կէտ։ Նոյն հաստատութեան մէջ կը գտնուին նաեւ առաջնակարգ լաստիկներ։ Մէկ այցելութիւն կը բաւէ որպէս զի հասկցուի այս հաստատութեան նիւթերուն գերազանցութեանը։ 28—36

COMP RUSSE
DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 14/26 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 15/7 Աղեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 5ին յետ միջօրէի, Պիրէոնի ճամբով
Դշ. 16/28 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Դշ. 16/28 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Եշ. 17/29 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

ԱԶԴ.—Փետր. 15/27, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորը Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիփոլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւուն։ 605

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
Երթեւեկութիւն Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտէսայի միջեւ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ Ա ԸՆԿ.

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	[illegible]600	Բալէրմօ	3200
Անճելօ	3000	Կալիլէօ	5500	Բաէտէր	1700
Արոլօ	5500	Կիդանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կոզօ	1800	Բոլօ	1000
Արիոստօ	3000	Կրոտնօ	2200	Քուիդօ	2800
Պասանօ	3000	Հիրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պորոտինօ	2200	Հիտալկօ	3000	Րինալտօ	3200
Պրավօ	2000	Հինտու	7000	Րոլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Համպէր	1200	Րոմէօ	3500
Գէյրօ	2600	Այակօ	5000	Րոզարիօ	3500
Գալիբսօ	[illegible]500	Ճիւնօ	2300	Սալէրնօ	4000
Գամէօ	2100	Քէլսօ	2000	Սանդիակօ	8200
Գազօ	[illegible]000	Քօլբինօ	4 00	Սաբֆօ	2000
Գօմօ	[illegible]700	Քօվնօ	2200	Սիլվիօ	2000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
Գլիօ	5500	Լէանտրօ	4500	Թ. Ուիլսըն	3000
Գօլօրատօ	3400	Լիվօրնօ	3000	Թուրսօ	1200
Տիտօ	[illegible]500	Մալմօ	1500	Թօլիտօ	2800
Տօմինօ	2500	Մարէնկօ	4300	Թօրբինօ	900
Տուրօ	1800	Մարգէլլօ	6500	Ուրպինօ	5000
Տրաքօ	2100	Միլօ	2000	Վօլթուրնօ	5000
Տայնամօ	2600	Մուրինօ	3100	Եէտօ	3600
Էլտօրատօ	3000	Նէրօ	2000	Զէպրա	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	Տիֆայնըրս	[illegible]00
Էրաթօ	2600	Օթէլլօ	5000	Ճըմպօ	200
Ֆալքօն	800	Օգրանօ	4500	Ջէրօ	1[illegible]0
Ֆիտօ	700	Օդդօ	2000	Մօսքիթօ	1[illegible]0

Էճիբշըն Մօնարք	8000
Բիրժըըն Մօնարք	8000
Լըզիըն Մօնարք	8100

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՌԻՑՕ
Գործակալք
Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա
858

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրբուլի և Միջերկրականի միջեւ
Բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնոյ	Անուանք	Թօնոյ
Քանոբուս	4 00	Աֆրինօ	3000
Ֆէրոս	4000	Օփորթօ	3000
Օսմանլի	4000	Նէթիա	3000
Սէսօստրիս	3250	Բէրսա	3000
Թիպա	3250	Լօդիա	800
Մակտալա	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Օսմիլ	1000

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ Ա ԸՆԿ.
Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ Ա ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ
847

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ